

ZBERATEL'® 2007

5

Ročník XIII.
Cena 55 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATELOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEL'**

Emisný rad Krásy našej vlasti prináša ďalšie dve známky

Aj núdzové platidlá sú predmetom záujmu zberateľov (10 – 11)

Ďalšie pestré námety aj známkové krajiny (40 – 41)

História Európskej únie sa začala písať pred 50 rokmi (6 – 9)

Litva sa pripravuje na oslavy svojej tisícročnice (34 – 35)

Zaujímavá výrobná chyba (17)

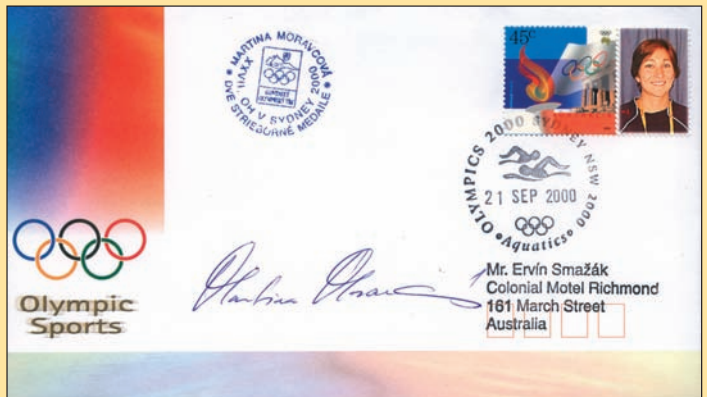

Chorvátska futbalová liga na TK (12 –13)

Zberateľské state: O platidlách vo väzenstve

SÚŤAŽ

Personalizované známky – plnohodnotný filatelistický materiál? (28 – 29)

Vážení čitatelia,

opäť je tu máj, a básnik by dodal – lásky čas. Ludová pranosťka nám tiež pripomína, že v mesiacoch, ktoré nemajú v názve „r“ by nemalo byť „br“. Tak sa tešme z prichádzajúcich pekných dní, ale nezanevrime na našu lásku – zberateľstvo, aj keď niekedy bude treba dať prednosť prírode. Veď zdravie je to najdôležitejšie.

Teší nás, že naša výzva, aby ste sa odhodlali písať o svojich zberateľských skúsenostiach, bola úspešná. Dostali sme viaceré podnetné príspevky a odozvy na niektoré príspevky. Dali sme im priestor v rubrike Hlasy a ohlasy. Potešili nás zistenia k obrázkom na poštových lístkoch. A máme avizované aj ďalšie.

Emisná činnosť našej pošty pokračovala hárčekom s dvoma známkami. Ochrana prírody je zbieraným námetom a určite

K májovému číslu Zberateľa

bude mať úspech u zberateľov. Otázkou ostáva, ako by bol hodnotený exponát, v ktorom by boli analogické pohľadnice vydané k tejto emisii. Ide vôbec o analogické pohľadnice v rámci ich definície? Čakáme na vaše vyjadrenia, dáme im priestor.

Nová celinová obálka s dotlačenou známkou 1 Sk – netradičné riešenie v tradičnom vyhotovení – žne úspechy; zaujímavé prítlačie ich len znásobia. Mnohí privítali emisný plán celín a ďalších filatelistických produktov, dokonca boduje v súťaži o najlepší článok!

V dnešnom čísle pokračujeme už štvrtou časťou nového seriálu o ďalších zberateľských odboroch. Pre čitateľský záujem sa ešte raz venujeme figúrkam z kindervajec. Čakáme na vaše ďalšie ohlasy, píšete nám, ktorým oblastiam netradičného zberateľstva máme dať priestor.

Prinášame pohľady na emisnú činnosť poštových správ našich susedov, v 17. pokračovaní „školy“ autorka E. Minarovičová približuje ďalšie druhy mincí. Z oprášeného redakčného archívu sme vybrali zaujímavosť o Košickom hárčeku, ktoré boli publikované rok po jeho vydaní.

M. Jobek v 109. MOT píše opäť o futbale, D. Evinic si všíma obdobie používania služby RE. O vrobej chybe na známke Nitra píše P. Karaba. J. Solava sýkorkou pokračuje o operenoch – spoločníkoch človeka. V. Priputen sa hlási z Vilnius a informuje o vlnašej známkovej produkcii Litvy. Netradičné sú Zberateľské state, keď približujú málo poznané platidlá. Informujeme o poriadaných zberateľských stretnutiach, prinášame inzerciu, pohľady do časopisov a spravodajcov a ďalšiu pestrú ponuku.

Veľa pekných chvíľ so zberateľstvom a Zberateľom vám želá

Vaša redakcia

ZBERATEĽ®

Ročník XIII. - 2007 • Číslo 5 • Cena 55 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z noviniek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (6-9)
- **E. Minarovičová: Malá škola numizmatiky (17)** – Aké ďalšie druhy mincí ešte poznáme / Short course of numismatics – What other kinds of coins we know / Grundschule der Numismatik – Welche andere Münzarten wir kennen (10-11)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (109)** / Short column of a phonocard collector / Kurz über den Telefonkarten (12-13)
- **D. Evinic: Doporučene ekonomicky - RE** / Economical registered sendings / Einschreibe-sendung ökonomisch (16)
- **P. Karaba: Výrobná chyba na výplatnej známke Nitra** / Manufacturing flaw on postage stamp "Nitra" / Herstellungsfehler auf Freimarke Nitra (17)
- **J. Hunka: Historický význam nálezov stredovekých mincí z Nitry** / Historical importance of medieval coin findings from Nitra / Historische Bedeutung Münzenbefunden aus Nitra (19-21)
- **J. Solava: Operenci – spoločníci človeka – Sýkorka** / Birds – companions of people – Great tit / Vögel – Gesellschafter des Menschen – Meise (22)
- **J. Mička: Personalizované známky – a čo s nimi?** / Personalized postage stamps – what to do with them? / Personalisierte Marken – und was mit diesen? (28-29)
- **Red.: Predstavujeme ďalšie zberateľské odbory – Zlatá éra zberateľov figúrok z kindervajec** / Introduction to further collectors' interests – Golden era of Kinder surprise toy collectors / Über weitere Sammlungsfächer – Figuren aus Überraschungseiern (30-31)
- **V. Priputen: List z Vilnius** / A letter from Vilnius / Brief aus Vilnius (34-35)
- **J. Nejedlý: Vězenství v letech 1967 – 1996 pod numismatickou lupou** / Zberateľské state č. 25 - Príloha / Supplement Collectors' articles 25: Prisons in 1967 – 1996 from view of numismatics / Haftung in Jahren 1967 – 1996 aus dem numismatischer Blick

ZBERATEL[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek ml., Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Đurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 55 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2007 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1165 Sk (32 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1490 Sk (53 USD).

■ Zasielanie príspevkov a inzerátov: Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na CD, prinesené v USB kľúči alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 5/2007:**
Redakčné uzávierka 21. apríla 2007
Do tlače zadané 26. apríla 2007
Dátum vydania 30. apríla 2007

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 25 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme zľavu 30%. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEL

V tejto rubrike ponúkajú materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEL, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov, do správy pre prijímateľa uveďte meno a druh platby
- z ostatných štátov Európy a Záhoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 70170280 BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- peňažnou poukážkou typu **H** v hotovosti na adresu predajne Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,
- peňažnou poukážkou typu **U** v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo variabilnom symbole uveďte číslo zo spravidelného listu k zasielanému tovaru,
- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú máme časopis poslať.

Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17, ☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk
návšteva redakcie v utorko 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod.
Iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Ochrana prírody – Slovenský kopov a Slovenský čuvač

Slovenská pošta, a. s., vydala 18. 4. 2007 v emisnom rade Ochrana prírody hárček s dvoma známkami „Slovenský čuvač“ (č. 394) a „Slovenský kopov“ (č. 395) rovnakej nominálnej hodnoty 31 Sk. Znamky v hárčeku sú spojené kupónom, na ktorom je kresba slovenskej krajiny s pastierskym salašom. Pod známkami je ozdobná kresba so symbolickými motívmi pastierstva a poľovníctva.

Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. mal. Vladimír Machaj. Rytiny známok vytvoril akad. mal. Rudolf Cigánik.

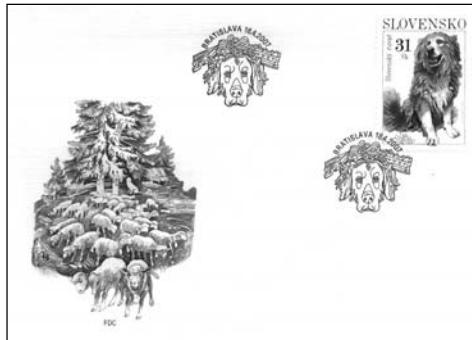
Znamky rozmerov 30,5 x 44,4 mm vrátane perforácie (na výšku) ocelotlačou z plochých dosiek v kombinácii s ofsetom vytlačila tlačiareň Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., v náklade po 60 000 (60 000 hárčekov). Kupón rovnakého rozmeru v strede medzi známkami a kresba na hárčeku sú vytlačené ofsetom. Hárček má rozmery 118 x 90 mm.

Súčasne boli vydané dve obálky prvého dňa vydania vrátane pečiatok prvého dňa vydania s domicilom Bratislava. Na FDC k známke č. 394 sú zobrazené pasúce sa ovečky v pozadí so strážiacim Slovenským čuvačom. Na FDC k známke č. 395 je Slovenský kopov pri love na diviaky. FDC technikou ocelotlače z plochej dosky vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, v náklade po 3 200 kusov.

Slovenský čuvač je potomkom veľkého bieleho polárneho psa. Dokazujú to okrem iného aj výskumy a biometrické merania kostry čuvača a ich porovnania

so zachovanými nálezmi kostier psov z minulých období. S najväčšou pravdepodobnosťou bol privedený v prvých storočiach n. l. Gótmí a Burgundmi z Pomoranska. Preto treba jeho najstaršie korene hľadať v pôvodných pomoranských plemenách psov. Na Slovensku sa začiatkom tohto storočia vyskytoval čuvač vo

veľkom počte. S čistokrvným chovom a šľachtením slovenského čuvača začal prof. Antonín Hříza. Prvý vrh bol v plemennej knihe zapísaný v roku 1929. O štyri roky neskôr jeho priaznivci ustanovili Spolok chovateľov tatranských čuvačov, ktorý sa premenoval na Klub chovateľov slovenských čuvačov. V prvých rokoch sa zapisovalo do plemennej knihy priemerne 40 až 50 šteniat ročne. Do roku 1960 sa chovateľská základňa už natoľko rozrástla,

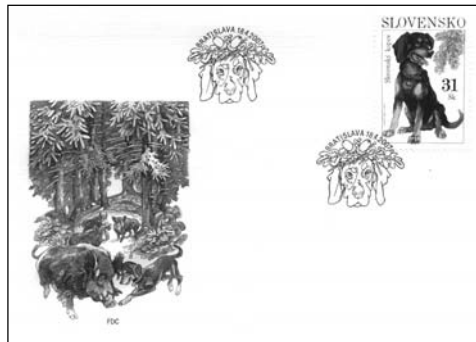
že zápisy šteniat stúpili na 200 jedincov ročne. Medzinárodné uznanie a schválenie štandardu sa však podarilo až po viac ako 30 rokoch, presnejšie v roku 1965.

Plemenné znaky čuvača zodpovedajú horskému typu psa tvrdej konštitúcie s hustou bielou srstou. Výška psa je od 62 do 70 cm, suky od 59 do 65 cm. Pohybuje sa ľahko, rýchlo a s obľubou kľusá. Čuvač bol oddávna neoceniteľný pomocník strážcov hraníc i pastierov oviec a dobytky, strážca a ochranca košiarov, salašov a usadlostí. Táto všestrannosť svedčí o jeho mimoriadnej hodnote a o dobrých vlastnostiach. Je to pokojný ovčiarsky pes a ak sa chová vo vhodných podmienkach, uplatňuje nielen zdedené vlastnosti, ale aj schopnosť zastávať také úlohy, aké predtým nepoznal. Je napríklad spoľahlivým záchrancom a osvedčil sa aj ako lavinový a zápra-

hový pes, a poznáme ho ako bystrého a mimoriadne verného psa. Podľa bystroti a bdlosti dostal aj meno od slova čuť – počuť.

Niet vari krajiny, ktorá by nemala aspoň jedno plemeno poľovníckeho duriča, medzi ktorých sa zaraduje aj **slovenský kopov**. Na Slovensku sa od pradávna slovom kopov označoval duriaci pes bez zreteľa na plemennú príslušnosť. Okrem známych plemien duričov sa choval na Slovensku už v dávnej minulosti aj durič – kopov. Vyznačoval sa osobitným charakterom, ktorý sa pravdepodobne objavil vďaka izolácii z dávnych spoločných predkov duričov.

Po skončení prvej svetovej vojny sa začalo uvažovať o čistokrvnom chove kopova. Na podnet významnej osobnosti slovenskej kynológie Kolomana Slimáka sa v roku 1936 uskutočnil zvod kopovov a vybrali sa prvé vhodné jedince na ďalší chov. I keď počas druhej svetovej vojny sa šľachtiteľská práca načas prerušila, chov sa postupne

rozvinul a dospelo sa k cieľu, a to k vyšľachteniu svojrázneho duriča. Uznaný za samostatné plemeno bol začiatkom sedemdesiatych rokov.

Slovenský kopov je pes ľahšej stavby tela, s výškou psa od 45 do 50 cm, suky od 40 do 45 cm, s typickým čiernym sfarbením s hrdzavočervenými znakmi. Plemeno vyniká ostrosťou, preto sa používa najmä na diviačiu a škodlivú zver. Má neobyčajne vyvinutý orientačný zmysel. Vytrvalo a hlasito, aj niekoľko hodín, sleduje čerstvú stopu zveri, ale práve tak dobre pracuje aj pri dohľadaní postreľenej zveri. Nie je to typ svorkového

psa a je určený predovšetkým na individuálny lov. Napriek príznačnej ostroti a temperamentu je slovenský kopov prítulný a priateľský spoločník. Slovenský kopov patrí v súčasnosti na Slovensku k najpočetnejším poľovníckym plemenám.

■ CM: Ochrana prírody – „Slovenský čuvač“, „Slovenský kopov“

Slovenská pošta, a. s., vydala 18. 4. 2007 k príležitostnej poštovej známke „Slovenský čuvač“ carte maxima s vyobrazením hlavy Slovenského čuvača a k príle-

žitostnej poštovej známke „Slovenský kopov“ carte maxima s vyobrazením hlavy Slovenského kopova.

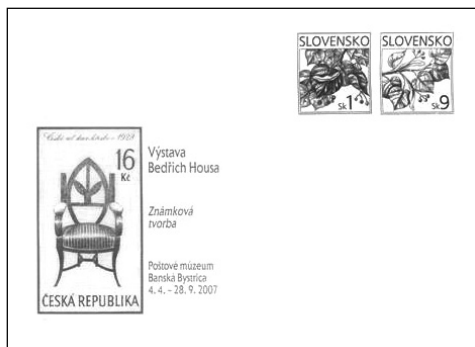

Autorom výtvarného návrhu carte maxima je akad. mal. Rudolf Cigánik.

Carte maxima ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

■ COB: Výstava Bedřicha Housu – známková tvorba

Slovenská pošta, a. s., vydala 4. 4. 2007 príležitostnú celinovú obálku s natlačenou známkou „Lipa II“

nominálnej hodnoty 9 Sk + 1 Sk a príťažčovým motívom „Výstava Bedřicha Housa – známková tvorba“.

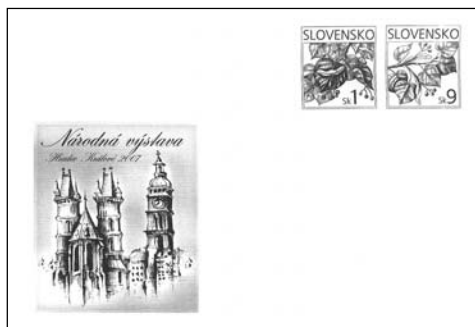
V lavej časti príležitostnej celinovej obálky je umiestnená viacfarebná príťažč výtvarného návrhu poštovej známky z tvorby Bedřicha Housa s motívom „Český art deco, Křeslo 1923“.

Autorom grafickej úpravy je KNIHTLAČ, Zohor.

Príťažčový motív vytlačila ofsetovou technikou tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor.

■ COB: Národná výstava Hradec Králové 2007

Slovenská pošta, a. s., vydala 20. 4. 2007 príležitostnú celinovú obálku s natlačenou známkou „Lipa II“ nominálnej hodnoty 9 Sk + 1 Sk a príťažčovým motívom „Národná výstava Hradec Králové 2007“

V lavej časti príležitostnej celinovej obálky je viacfarebná príťažč Katerdrály svätého Ducha a Bielej veže, ktoré sú dominantami mesta Hradec Králové.

Autorom výtvarného návrhu príťažče je Štefan Kubovič.

Príťažčový motív vytlačila ofsetovou technikou tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor

(spracoval -pem-)

Slovenská pošta – Pofis v Hradci Králové

Slovenská pošta, a. s., sa prostredníctvom stánku POFIS zúčastnila na Národnej výstave poštových známok v Hradci Králové, ktorá sa konala v dňoch 19. až 22. apríla 2007. Pri tejto príležitosti bola vydaná celinová obálka s príťažčou dominant mesta (píšeme o nej v rubrike o nových slovenských poštových známkach a iných zberateľských materiáloch na tejto strane) a bol pripravený kašet, ktorým si záujemcovia mohli nechať opečiatkovať svoje materiály v dňoch 20. – 22. 4. 2007.

Slovenská pošta – Pofis ponúkala slovenskú známkovú produkciu a ďalšie predmety filatelického záujmu. Najväčšiu pozornosť pútala známka Devín s príťažčou PZ, najnovšia emisia Ochrana prírody aj s FDC, poštové lístky, celinové obálky s príťažčou Výstava Bedřicha Housa a s príťažčou k výstave a svojich záujemcov našli aj rôzne nálepne listy a pamätné listy. Filatelisti sa zaujímali aj o čs. a slovenský skart. Z pohľadu záujmu o ponúkané filatelické materiály a služby, možno považovať prezentáciu Slovenskej pošty v Hradci Králové za úspešnú. **SP**

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK apríl 2007

dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

■ 20. 4. 2007 Zvolenská Slatina: **UVEDENIE POŠTOVEJ ZNÁMKY TERÉZIA VANSOVÁ** • čierna

■ 21. 4. 2007 Bratislava 1: **NTC - TENIS - FEDCUP - ŽENY** • Ervin Smažák • modrá

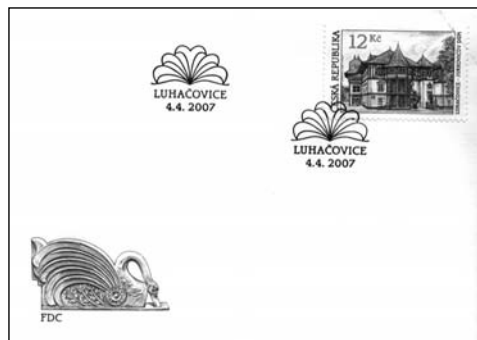
Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

Česká pošta vydala 4. apríla 2007 v emisnom rade Krásky našej vlasti – kúpele, dve príležitostné známky.

Na známke nominálnej hodnoty 12 Kč je zobrazený Jurkovičov dom v Luhačovicích, na známke nominálnej hodnoty 15 Kč je pavilón Gočár v kúpeľoch Bohdaneč.

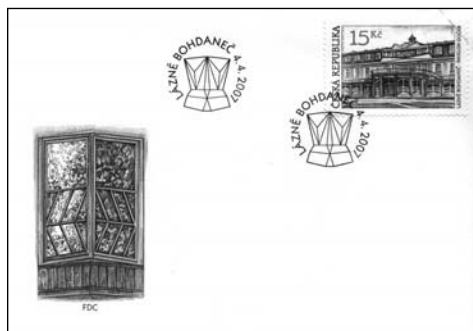
Luhačovice ležia na južnej Morave v chránenej krajinskej oblasti Biele Karpaty. Krásnu prírodu citlivo dopĺňa unikátna architektúra kúpeľných domov v štýle ľudovej secesie, ktorá je dielom Dušana Jurkoviča. Priamo na kúpeľnej kolonáde sa nachádza luxusný hotel Jurkovičov dom, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou. Pôvodne to bol obytný mlyn,

ktorý v r. 1902 Jurkovič prestaval na kúpeľný dom s ubytovaním a balneoprevádzkou. V r. 2002 bol zrekonštruovaný a zmodernizovaný. V Luhačovicích sa liečia predovšetkým choroby dýchacieho, tráviaceho a pohybového ústrojenstva a cukrovka. Vyvíera tu 17 liečivých prameňov vrátane Vincentky, ktorá sa plní do fliaš a pomáha pri liečbe horných ciest dýchacích.

Kúpele Bohdaneč ležia v Polabskej nížine neďaleko Pardubic. V r. 1897 tu dr. J. Veselý založil rašelinové a uhličitie kúpele na liečbu pohybového ústrojenstva a ciev. Významnou stavbou kúpeľného areálu je pavilón Gočár, ktorý bol otvorený v r. 1913. Je dielom architekta Josefa Gočára, ktorý navrhol aj vnútorné vybavenie. Kubistická stavba má dĺžku 62 m a šírku 18 m. Na prí-

zemí sú liečebné zariadenia, na poschodí izby pre pacientov a otvorená terasa. V r. 1926 bol pavilón zvýšený o druhé poschodie s izbami, čím sa čiastočne narušila pôvodná kubistická architektúra. Pavilón dodnes slúži svojmu pôvodnému účelu. V kúpeľnom

parku z hĺbky 347 m vyvíera alkalický artézsky prameň.

Známky podľa návrhu A. Odehnala v ryteckom stvárnení V. Fajta boli vytlačené štvorfarebnou ocelotlačou na tlačových listoch s ôsmimi známkami. Zároveň boli vydané dve FDC s pečiatkami dňa vydania. Známky majú kat. č. 0512 – 0513.

Na propagáciu Svetovej výstavy poštových známok **Praga 2008** Česká pošta vydala 4. apríla 2007 výplatnú známku nominálnej hodnoty 11 Kč s logom výstavy (rovnaká známka hodnoty 7,50 Kč v odlišnej farbe bola vydaná 1. decembra 2006). FDC nebola vydaná. Známka bola vytlačená modrým ofsetom a má kat. č. 0514.

Ministerstvo informatiky ČR vydalo 4. apríla príležitostný poštový lístok s vytlačenou známku nominálnej hodnoty 7,50 Kč na propagáciu **Národnej výstavy poštových známok v Hradci Králové** (19. – 22. 4. 2007). Známka s kompozíciou lupy, pinzety, známok a hlavičky časopisu Filatelie je farebnou modifikáciou lístka vydaného k 100. výročiu filatelistickej tlače v roku 1996. Táto známka bola už viackrát použitá na poštových lístkoch v rôznych farbách a nominálnych hodnotách. V obrazovej časti lístka je zobrazené miesto konania výstavy doplnené logom výstavy a termínom konania.

Lístok podľa návrhu O. Pošmurného vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., viacfarebným ofsetom. Pod logom Českej pošty je hologram slúžiaci ako ochranný prvok.

Ministerstvo informatiky ČR vydalo 4. apríla príležitostný poštový lístok s vytlačenou známku nominálnej hodnoty 7,50 Kč na propagáciu **Svetovej výstavy poštových známok Praha 2008**, keď v obrazovej časti je

Prácesný palác ako miesto konania výstavy. Vytlačená známka so siluetou Pražského hradu voľne evokuje prvé známky býv. Československa vydané 18. 12. 1918.

Lístok podľa návrhu V. Kučeru vytlačila Poštovní tiskár-

na cenin Praha, a. s., viacfarebným ofsetom. Pod logom Českej pošty je hologram slúžiaci ako ochranný prvok.

Ministerstvo informatiky ČR vydalo 4. apríla príležitostný poštový lístok s vytlačenou známku nominálnej hodnoty 11 Kč na propagáciu **Svetovej výstavy poštových známok Praha 2008**, keď v obrazovej časti je Alpský salónik Poštového múzea ako miesto konania výstavy. Vytlačená známka so siluetou Pražského hradu pripomína prvé známky býv. Československa.

Lístok podľa návrhu V. Kučeru vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., viacfarebným ofsetom. Pod logom Českej pošty je hologram slúžiaci ako ochranný prvok.

Rakúsko

Osemdesiate narodeniny pápeža Benedikta XVI.

rakúska pošta pripomenula 12. apríla 2007 vydaním príležitostnej známky nominálnej hodnoty 1 euro. Nemecký kardinál Joseph Ratzinger bol 19. apríla 2005 zvolený za pápeža a prijal meno Benedikt XVI. Narodil sa 16. apríla 1927, štúdium teológie a filozofie absolvoval v Mníchove a vo Freisingu. Počas 2. vatikánskeho koncilu pôsobil mladý teológ ako poradca kolínskemu arcibiskupovi, neskôr bol činný ako profesor v Bonne, MÜNsteri, Tübingene a Regensburgu.

V marci 1977 bol vymenovaný za arcibiskupa, o mesiac neskôr sa stal kardinálom. Od roku 1981 pôsobil

v Ríme ako blízky spolupracovník pápeža Jána Pavla II. Vo svojej prvej encyklike „Deus caritas est“ (Boh je láska) vyjadruje pápež Benedikt XVI. základné myšlienky svojho pontifikátu.

Známku rotačnou hĺbkotlačou vytlačila rakúska štátna tlačiareň v náklade 500 000 ks.

Rakúska pošta vydala 27. apríla 2007 ďalšiu známku z emisného radu výplatných známok **Kvety**. Na známke nominálnej hodnoty 1 euro je zobrazená **fialka voňavá** (Viola odorata L., Violaceae). Spolu so sirótkou patrí medzi približne 400 druhov, najmä v miernom severnom pásme rozšírených rastlín rodu fialkovitých. Fialka má v Európe 92 druhov, z nich tretina je rozšíre-

ná v strednej Európe, a teda aj u nás. Je to trvácna bylina, kvitne zjari, v marci až apríli, niekedy po druhý raz aj v auguste a septembri. Oblubuje pôdy s dostatkom živín a trochu dusíka. Často sa aj pestuje. Kedysi sa fialka voňavá využívala na prípravu fialkového parfumu, ktorý sa dnes vyrába chemicky. Liečivé účinky majú kvety, často sa z nich robí sirup proti kašľu a nespavosti pre deti a staršie osoby.

Známkou ofsetom vytlačila tlačiareň Joh. Enschedé Stamps B.V.

Polsko

Polská pošta vydala 30. marca 2007 trojznámkovú sériu **Deň môjho života**. Námetom sú šťastné dni

v živote človeka – oslava narodenín s tortou a sviečkami, svadba s kyticou ruží, či iné radostné udalosti, ktorých svedkom môžu byť najbližšia rodina, priatelia, spolupracovníci alebo aj úplne neznámi ľudia.

Vydavateľ sa touto emisiou snaží, aby pri pohľade na známky si všetci na také dni spomenuli a aby tieto dni ostali čo najdlhšie v pamäti.

Známky rovnakej nominálnej hodnoty 1,35 zł boli vytlačené ofsetom v náklade po 800 000 kusov v tlačových listoch po 20 známok.

Známku vydanou 20. marca 2007 Poľská pošta pripomenula 25. marec 1957, keď zástupcovia členských štátov Európskeho spoločenstva uhlia a ocele, Belgicko, Nemecká spolková republika, Francúzsko, Taliansko, Luxembursko a Holandsko, podpísali v Ríme zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS) a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu. Odvtedy sa **Rímske zmluvy** stali základným kameňom európskej integrácie.

Na počesť 50. výročia tejto významnej udalosti Poľská pošta vydala známku s vlajkami všetkých členských štátov Európskej únie. Navyše na známke je zobrazené aj oficiálne logo tohto päťdesiatročného jubilea, ktoré predstavuje slovo TOGETHER (SPOLU) vytvorené zo znakov symbolizujúcich rozmanitosť kultúr. Známkou navrhol Szymon Skrzypczak, študent Poznańskiej akadémie výtvarného umenia, ktorý roku 2006 vyhral prvú cenu paneurópskej súťaže Všetko najlepšie k narodeninám, EÚ (Happy Birthday EU).

Európska únia nevznikla za jednu noc. Jej vzniku predchádzala dlhá a náročná púť, ktorú odštartovala Zmluva o založení Európskeho spoločenstva uhlia

a ocele podpísaná v Paríži roku 1951 a až po nej nasledovali Rímske zmluvy. Neskôr ich doplnili ďalšie zmluvy: Maastrichtská (1992), Amsterdamská (1997), Zmluva z Nice (2001) a z Atén (2003). Boli to však práve Rímske zmluvy, ktoré položili základ stále platnému smerovaniu k európskej integrácii. Dnes Európska únia združuje 27 členských štátov a ich spolupráca pokrýva nielen otázky hospodárstva, ako to bolo na začiatku, ale aj mnohé ďalšie rôznorodé oblasti.

Na obálke prvého dňa sa navyše udávajú aj dátumy prístupenia všetkých členských štátov, ktoré úspešne splnili podmienky na vstup.

Známka nominálnej hodnoty 3,55 zľ bola vytlačena ofsetom v náklade 500 000 kusov v tlačových listoch po 20 známok.

Madarsko

Madarská pošta vydala 9. februára 2007 tri výplatné známky nového emisného radu **Obrazy vidieckeho života**. Znamky zobrazujú scény zo života na vidieku

inšpirované ľudovým umením. Znamka nominálnej hodnoty 62 Ft zobrazuje krojovanú dvojicu pri prípitku, na známke 95 Ft je dievča s kvetinou a s vtáčikmi, na známke nominálnej hodnoty 242 Ft je znázornené opekanie ryby na otvorenom ohni. Zaujímavosťou sú nominálne hodnoty známok, keď v súčasnosti má táto emisia 399 Ft.

Znamky trojfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Pénzjegynyomda Zrt.

(spracoval -pem-)

STRETNUTIE ZBERATEĽOV V NOVEJ EURÓPE / MEETING COLLECTORS IN NEW EUROPE

4. MEDZINÁRODNÝ ZBERATEĽSKÝ VEĽTRH

4 th INTERNATIONAL COLLECTORS FAIR

BZD

INCHEBA EXPO BRATISLAVA

BRATISLAVSKÉ ZBERATEĽSKÉ DNI

08. – 09. 6. 2007

Program na rok 2007:

8. 6. 2007 16.30 – 18.00 Vyhodnotenie ankety o najkrajšiu poštovú známku roka 2006 (zabezpečuje ZSF)

9. 6. 2007 10.00 – 14.00 Aukcia numizmatického materiálu – mince, papierové platidlá, medaily, vyznamenania (poriada SNS)

Incheba, a.s., Viedeňská cesta 3-7, 851 01 Bratislava
tel.:00421 2 6727 2135, fax: 00421 2 6727 2143, email:bzd@incheba.sk, www.incheba.sk

MALÁ ŠKOLA NUMIZMATIKY (17)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Elena Minarovičová

V predchádzajúcom čísle časopisu som priblížila vznik názvov mincí. Dnes predstavím ďalšiu skupinu mincí, ktoré majú taktiež svoje špecifické pomenovanie. Niektoré z nasledujúcich mincí sa vydávali za výnimočnej situácie, iné na rozličné účely a niektoré ani mincami doslova nie sú.

Nielen pre odborníkov, ale aj pre zberateľov môže byť takýto numizmatický materiál neobyčajne zaujímavý, príťažlivý a hodnotný. Tieto razby sú minciam celkom podobné, vznikajú z toho istého kovu, tým istým spôsobom ako mince a tvarom i obrazom sú im veľmi príbuzné. Mnohí zberatelia sa s nimi určite už stretli a poznajú aj význam a funkciu týchto zvláštnych razieb.

Všimnime si teda niektoré z mincí, ktoré sa môžu zaradiť medzi normálne, bežné razby. Môžu však vytvárať aj zberateľsky zaujímavé samostatné skupiny a odkrývať novú sféru záujmov a poznatkov. Občas sa tieto razby nazývajú tiež „peniaze“, i keď vždy peniazmi nie sú.

Sú to mince núdzové, (aj papierové *núdzovky*), *mince obliehacie*, *hranáče* alebo *klipy*, *lodné mince*, *tlsté* alebo *dlhé mince*, *mince kuriózne*, *skušobné razby* alebo *odrazky* bežných mincí do iného kovu (niekedy na hrubom odstrižku), tokeny (súkromne vydávané mince z obyčajných kovov ako náhrada drobných mincí, najmä v Anglicku, v Amerike a iných krajinách, najmä od 17. do 19. storočia), ďalej obchodné mince, známky kovové i z iných materiálov, súkromné žetóny, početné peniaze (predmety podobné minciam, ktoré slúžili ako pomôcka k počítaniu). Patria sem tiež *peniaze korunovačné*, *novoročné*, *morové*, *svätójurajské*, *mince kuriózne* a tiež *mince, ktoré nie sú mincami*.

Mince núdzové. V neistých dobách ľudských dejín sa často vyskytovali obdobia, keď nastal akútny nedostatok drobného obeživa. Z dôvodu nedostatku výmenných prostriedkov a pri náhlej tezurácii kovových mincí, počas nebezpečenstva, najmä vojnového, pri obliehaní pevností alebo miest, sa vydávali tzv. núdzové peniaze. Príkladom takýchto peňazí možno uviesť nesmierne veľa

a vznikali v závislosti od okolností, krajiny, materiálu alebo výrobného spôsobu. Núdzové peniaze sa spomínajú už v 8. storočí, keď sa kúsky kože použili ako poukážky pri vojenských akciách cisára Constantina Kopronyma (743) a i v neskoršom období, keď sa vyrábali z papiera, ale aj zo striebra, medi, mosadze, bronzu. Existuje nesmierne množstvo papierových, kožených, drevených, sklenených a porcelánových núdzoviek, a tiež núdzoviek rozličných zajateckých táborov z 1. a 2. svetovej vojny. Nepochybne množstvo papierových núdzoviek je známych z obdobia povojnovej inflácie, najmä v rokoch 1920, 1921 a 1922 (obr. 1a,1b).

Ukážky papierových núdzoviek zo začiatku 20. storočia

Mince obliehacie. Zvláštnu skupinu núdzových peňazí tvoria peniaze, vydávané počas obliehania miest alebo pevností. Obliehané mesto alebo pevnosť trpeli nedostatkom peňazí potrebných na vyplácanie žoldu vojakom. Mince vznikali rozstrihaním strieborného stolového alebo kostolného riadu, tanierov a pod. Kúsky kovu približnej veľkosti označili vyrazením puncu, znakom obliehaného miesta alebo znakom veliaceho generála. Ako príklad uvádzam obliehaciu mincu pevnosti Landau v Nemecku z roku 1702 s označením nominálnej hodnoty 2 libry a 2 sous (2. LIVRE. 2 S./LANDAV. 1702), ktorá je vystrihnutá zo strieborného stolového taniera (priemer 43 x 32 mm – obr. 2).

Mnohé z mincí tohto druhu sa aj razili alebo odlievali z meďi, bronzu alebo zvonoviny. Všetky spomínané obliehacie mince sú veľmi vzácne, vysoko hodnotené a zachovalo sa ich pomerne málo.

Hranáče (klipy).

Rovnako ako predchádzajúce mince aj hranáče neboli obyčajným platidlom a vznikali ako mimoriadne razby. Ako už hovorí ich názov, išlo o normálne mince razené na štvor- alebo viachrannom odstrižku (vzáčne sa vyskytuje aj osemhranný, oktagonálny), z ktorého nebola minca pri razbe vyseknutá do kruhového tvaru, ale zostala na už spomínanom odstrižku kovu. Z našich domácich razieb sú to od čias vlády Rudolfa II. (1576 – 1611) do obdobia vlády Ferdinanda III. (1637 – 1657) predovšetkým malé groše, biele groše, toliare a ich diely. Známe sú aj hranáče mincí solnohradského arcibiskupstva, mince nemeckých

②

Strieborná obliehacia minca, pevnosť Landau, z roku 1702

miest a ďalšie iné. Okrem striebra sa razili aj vzácne zo zlata. Všetky hranáče sú nesmierne vzácne a vysoko hodnotené (obr. 3, obr. 4).

Obchodné mince. Sem patria mince v užšom zmysle slova. Mince razené štátom, ktoré nie sú zákonným platobným prostriedkom, ktorými sa však platí podľa meniaceho sa kurzu. Sú razené z drahého kovu na platby najmä v medzinárodnom obchode. Z najznámejších typov spomeniem strieborné rakúske tzv. levantské toliare Márie Terézie od roku 1780, ďalej dukáty (najmä 17. - 18. storočie) alebo tiež československé dukáty z rokov 1923 – 1939 a 1951.

⑤

Thajsko, strieborný tikal (v dvoch nominálnych hodnotách, 19. storočie)

③

Solnohradský hranáč (4 toliar) z roku 1593

Mince kuriózne. Do tejto skupiny patria mince, ktoré mali pevnú platobnú hodnotu, a hoci sa vyznačujú nezvyčajným, kurióznym vzhľadom, išlo o skutočné mince. Je to napríklad tikal, okrúhleho nepravidelného tvaru. Bol rozšírený na území Thajska, Kambodže a Barmy. Razil sa v rozličných hodnotách a z rôznych kovov od 14. do 20. storočia. Svojim tvarom pripomína hrubú stočenú guľku, na ktorej je zobrazená štylizovaná ulita mušle alebo iné značky. V Thajsku bol tikal základnou menovou jednotkou až do roku 1928 (obr. 5).

Mince, ktoré nie sú mincami. Ide o veľkú skupinu najrozličnejších známok, ktoré iba napodobňujú mince (niekedy sú aj ich vernou kópiou – hoci sa musia od mincí zákonite odlišovať). Existuje nesmierne množstvo rozličných žetónov s označením hodnoty, potravinové známky a poukážky razené súkromnými firmami s vyznačenou kúpnu hodnotou, telefónne, hracie alebo reklamné známky a pod. (obr. 6). ■

④

Šesthranný toliar (hranáč) Ferdinanda II. (1619 – 1637) z roku 1624

⑥

Futbalová liga na TK v Chorvátsku a v Slovinsku

Futbal je najpopulárnejšie a najrozšírenejšie športové odvetvie na svete. Preto sa nemožno diviť, že sa pomerne často objavuje aj ako vďačný námet na TK na celom svete. Bližšie som sa venoval tomuto námetu hlavne v MOT 81 a 82, ten však bol venovaný Majstrovstvám Európy vo futbale.

Dnes sa aspoň v krátkosti pokúsím na túto tému predstaviť dve kvalitné zahraničné futbalové ligy, ktorým bol zo strany národných telekomunikačných operátorov v nie vzdialenom Chorvátsku, ale predovšetkým v Slovinsku, venovaný na TK veľký priestor.

V roku 2003 bola v Chorvátsku vydaná 4-kusová séria, ktorá na TK predstavuje niekoľko popredných chorvátskych futbalových klubov. O kvalite a úspechoch chorvátskeho futbalu nemožno pochybovať. Stačí spomenúť najvýznamnejší úspech z nedávnych čias, keď v roku 1998 na Majstrovstvách sveta vo Francúzsku po víťazstve 2:1 nad Holandskom skončili chorvátski futbalisti na krásnom treťom mieste. Pritom Chorvátsko má len o niečo málo väčšiu rozlohu ako Slovenská republika (56 540 km²), a má skoro o milión obyvateľov (asi 4,6 mil.) menej ako Slovenská republika! Aj z tohto vyplýva, že úspech aj v takto preferovanom športe nemusí byť „výsadou“ len veľkých krajín. Všetky karty série majú jednotný dizajn a majú náklad po 100 000 ks, pričom všetkým skončila platnosť v decembri 2005. Tri TK majú nominálnu hodnotu po 15 kuna, pričom na averze TK sú postupne vyobrazené štadióny klubov **HNK Rijeka**, bližšie pozri www.nk-rijeka.hr (obr. 1), **Hajduk Split**, bližšie

pozri www.hnkajduk.hr a **NK Osijek**, bližšie pozri www.nk-osijek.hr. Štvrtá TK má nominálnu hodnotu 30 kuna, na ktorej averze je len maskot klubu **Dinamo Zagreb** a nie vyobrazený štadión, bližšie pozri www.nk-dinamo.hr.

Všetky štyri TK majú na reverze TK vyobrazené logá jednotlivých futbalových klubov, napr. NK Osijek = Nogometni klub Osijek (obr. 2), čo znamená futbalový klub Osijek, pretože po chorvátsky aj po slovensky sa futbal nazýva nogomet, čiže nohou sa metá...

Chorvátska najvyššia futbalová liga – 1. Divízia má v súčasnosti spolu 12 futbalových klubov. Z vyobrazených klubov na TK je v sezóne 2006/2007 po 25 kolách suverénne na čele futbalovej ligy klub Dinamo Zagreb s výrazným počtom získaných bodov – 68, pred druhým vyobrazeným klubom Hajduk Split s 57 bodmi; v čase písania článku tretí vyobrazený klub HNK Rijeka je na šiestom mieste s počtom bodov 34 a ďalší z vyobrazených klubov je NK Osijek na 9. mieste, keď získal 26 bodov.

V súčasnosti nemám vedomosť o aktuálnom katalógu na chorvátske TK, preto na orientáciu používam katalóg z webstránky: www.tomophonecards.com. Podľa tohto katalógu TK HNK Hajduk Split má katalógové číslo 0391, HNK Rijeka číslo 0393, NK Dinamo Zagreb číslo 0394 a NK Osijek číslo 0397.

Po informácii o futbalovom námete na TK Chorvátska by som chcel predstaviť aj národnú 1. futbalovú divíziu v susednom, ešte menšom Slovinsku. Zberatelia TK Slovinska mi iste dajú za pravdu, že zbierať TK Slovinska je mimoriadne náročné. Táto náročnosť spočíva predovšetkým v tom, že slovinský národný telekomunikačný operátor – Telecom vydáva TK veľmi často, a pritom vo veľmi malých nákladoch. V posledných rokoch sa stalo takmer pravidelnosťou, že TK Slovinska nemajú vyšší náklad ako 10 000 ks! Trend zároveň smeruje k stále nižším nákladom, pričom je skutočnosťou, že verejné TK majú napríklad náklad 7 000 ks, 5 000 ks, niekedy 3 000 ks alebo ešte menej. Dôkazom týchto mojich slov je aj séria TK, ktorú slovinský Telecom vydal v priebehu roka 2006.

Slovinská futbalová 1. liga (divízia) má spolu 10

účastníkov a všetkých desiatim ligistom je venovaná vždy jedna TK. Celá séria 10 TK má jednotný dizajn averznej strany TK (obr. 3), každá TK zo série má po 50 impulzov, bol použitý jeden čip – GEM 6b a všetky TK

majú rovnaký náklad – po 3 000 ks! Modrá farba na averze TK je však svojou kvalitou veľmi problematická, pretože pri necitlivom odstraňovaní samolepky kryjúcej čip pred prvým telefonovaním sa stáva, že spolu so samolepkou sa odstráni aj časť modrej farby... Nemusím zdôrazňovať, že TK sa tým znehodnotí.

Na reverze každej TK je používané logo futbalového klubu. Postupne boli vydané TK „nogometnych“, tzn. futbalových klubov NK Bela Krajina – Črnomelj, NK Maribor, NK Domžale, FC Koper (Capodistria = taliansky názov pohraničného mesta Koper v názve klubu), ND Nova Gorica (ND = Nogometno Društvo, rozumej futbalové družstvo), NK CMC Publikum Celje, NK Drava Ptuj, NK Factor Ljubljana, NK Nafta Lendava a NK Primorje Ajdovščina.

Slovinsko sa rozprestiera na ploche zodpovedajúcej asi len 40 % územia Slovenskej republiky (20 273 km²) a má necelých 40 % počtu obyvateľstva Slovenskej republiky (2,0 mil. obyvateľov). Napriek tomu sa v posledných rokoch dokázalo uplatniť na medzinárodnej futbalovej scéne. Nedosiahlo síce také úspechy ako susedné Chorvátsko, ale aj samotná účasť na majstrovstvách sveta (na MS 2002 v Južnej Kórei a v Japonsku skončilo síce bez bodu už po bojoch v skupine B), je zatiaľ stále ešte len veľkým snom slovenského futbalu.

A to, že „veľký futbal“ sa nemusí hrať len vo „veľkých krajinách“, Chorvátsko aj Slovinsko už dokázalo. Súčasne platí, že „veľký futbal“ v rámci tej krajiny nemusí byť len výsadou veľkých alebo známych miest, dokazuje opäť Slovinsko. Na čele tohtoročného rebríčka 1. prvej futbalovej ligy v Slovinsku je s veľkým náskokom „vidiecky“ klub NK Domžale (po odohratí 26 zápasov získal už 58 bodov) – obr. 4, pred niekoľkonásobným majstrom krajiny - klubom ND Nova Gorica s počtom bodov 43 (obr. 5). Pritom mesto Domžale má necelých 12 000 obyvateľov (!) a mesto Nová Gorica necelých

14 000 obyvateľov. Pritom futbalový klub z hlavného mesta Slovinska – NK Factor Ljubljana je t. č. absolútne posledný v slovinskej lige! Pripomína mi to čiastočne stav aj na Slovensku, kde futbalové mužstvo MFK Ružomberok sa v predchádzajúcom ročníku 2005/2006 stalo nielen víťazom slovenskej futbalovej ligy, ale súčasne aj víťazom Slovenského pohára. Na druhej strane niektoré slovenské „veľkokluby“ z Bratislavy alebo Košíc sa „potácajú“ niekde na konci tabuľky alebo dokonca v nej ani nie sú!

Výstava 100. výročie založenia zápalárne v Banskej Bystrici 1907 – 2007

Slovenský filumenistický zväz usporiada v dňoch 2. – 14. júla 2007 v múzeu SNP v Banskej Bystrici výstavu zápalkových nálepiek a škatuliek. Výstava bude na prízemí vo výstavnej sieni v južnej časti múzea otvorená denne okrem pondelka od 9.00 hod. do 18.00 hod. Na záver výstavy – v sobotu 14. 7. od 9.00 do 13.00 hod. sa uskutoční spoločné 6. stretnutie SFZ/ČFS (Český filumenistický svaz) spojené s výmennou burzou zápalkových nálepiek, škatuliek, prírezov, hárčiekov (bližšie na www.sfz.szm.sk).

(vg)

O čom sa písalo pred vyše šesťdesiatimi rokmi

Listujúc v redakčnom archíve sme v časopise *Filatelist* č. 5 z augusta 1946 našli zaujímavý článok o Košickom hárčeku (autor nie je uvedený, dá sa však predpokladať, že ním je vydavateľ časopisu, známy slovenský filatelist a publicista L. Novotný). Keďže sa v súčasnosti mnohokrát stáva, že „objavujeme“ veci dávno známe, rozhodli sme sa pretlmočiť tento príspevok (s pôvodnými formuláciami, len s drobnými gramatickými úpravami), aby sme priblížili skutočnosti, ktoré boli známe o Košickom hárčeku už v roku 1946. Predpokladáme, že môžu zaujať aj dnes.

Redakcia

Podrobnosti o Košickom hárčeku

História Košického hárčka a jeho ceny je takmer dobrodružná. V skratke to bolo takto: Najprv bol vytlačený v Košiciach, ale celý náklad bol zničený, potom sa jeho tlač presunula do Turčianskeho sv. Martina, kde bol vyrobený už v známej úprave. Do predaja bol potom daný za 13 K, hoci pôvodná cena sa predpokladala 50 K. Po vydaní sa stal predmetom rôznych špekulácií, dnes je to hárček, ktorý sa vzhľadom na výšku nákladu 595 300 kusov bežne vyskytuje na trhu.

Ale podme pekne poporiadku. Po vydaní košických známok (26. marca 1945) zamýšľala košická poštová správa vydať k príchodu pána prezidenta republiky do Košíc pamätný hárček s príplatkom v prospech sociálnych cieľov. Prípravné práce sa ihneď vykonali a následne sa začalo s tlačou, pri ktorej sa zhotovilo celkom 6 000 kusov hárčekov. Neskoro sa však zistilo, že pre nedostatok papiera nebude možné včas vyhotoviť dostatočné množstvo hárčekov pre všeobecný predaj, a preto poštová správa celkom správne vydanie hárčka odsunula a vytlačené množstvo – až na niekoľko exemplárov, ktoré sa zachovali ako prílohy k úradným záznamom – zničila (obr. 1). Hárček sa lišil kresbou horného nápisu, ktorý bol tvarovaný do oblúka, podobne ako na hárčeku Deťom (H 119), vydanom Slovenskou poštou v roku 1944.

Po presťahovaní sa Pove-

reníctva pôš z Košíc do Bratislavy, bolo v druhej polovici apríla 1945 rozhodnuté vydať košický hárček dodatočne ako spomienku na návrat pána prezidenta do vlasti. Práce boli zverené tlačiarňi Neografia v Turčianskom sv. Martine, ktorá ihneď začala s prípravou a už 1. mája 1945 predložila vzory montáže na schválenie. Rámček, podtlač a retuše známok sú práce grafika J. Vlčka. Texty neboli vopred určené a Povereníctvo ich stanovilo len dodatočne.

Zaujímavý bol postup prípravných prác. Z košickej tlačiarne dostala Neografia štvorbloky košických známok 2 K, 5 K a 6 K. Z každého štvorbloku bola jedna

známka fotografickou cestou pripravená na tlač hářčeka. Podľa odchýlok možno určiť, ktoré známky to boli. Ako predloha hodnoty 5 K bola použitá druhá známka z rohového štvorbloku, pre hodnotu 6 K to bola tretia známka rohového štvorbloku. (Dá sa predpokladať, že typické odchýlky, podľa ktorých dnes stanovujeme typy týchto známkov, boli retušované – pozn. red.)

Z fotografií bol zhotovený pozitívny film a následne montáž päť radov po troch hářčekoch.

Na tlač boli potrebné štyri osetové dosky (pre každú farbu hářčeka jedna). Papier dodala Neografia z vlastného skladu. Tlač prebiehala od 5. do 18 mája 1945, a to v nasledujúcom poradí: najskôr olivová podtlač, potom červenou, modrou a nakoniec zelenosivou farbou. Na vytlačenie celého nákladu boli potrebné 4 dosky pre podtlač, 4 dosky pre červenú farbu, 5 dosiek pre modrú farbu a tri dosky pre zelenosivú farbu. Ako už bolo spomenuté, tlačová forma obsahovala 5 radov po tri hářčeky, teda spolu 15 hářčekových polí. Keďže sa nezachoval žiadny celý tlačový hářok, nemožno spoľahivo určiť rozmiestnenie jednotlivých hářčekových polí.

vtedajších dopravných možnostiach jednotlivým poštovým úradom, najskôr na strednom a východnom Slovensku. Nedisciplinovanosťou niektorých poštových úradov sa hářčeky dostali prečasnne do obehu za cenu nominálnej hodnoty známkov 13 K, hoci sa pôvodne uvažovalo o predajnej cene 50 K. Preto sa od pôvodne stanovenej zámeru upustilo, a dodatočne sa schválil predaj hářčekov po 13 K. Oficiálnym dňom vydania hářčeka bol 25. jún 1945.

Chaotické pomery v doprave, neznaťnosť výšky nákladu hářčeka, ako aj pomalá postupná distribúcia zapríčinili, že prvé hářčeky, ktoré sa objavili na bratislavskej burze, sa ponúkali za neobyčajne vysoké ceny. Hářčeky našli svojich záujemcov aj za cenu 2 000 K!

Postupne sa však dostávalo na trh viac hářčekov a cena sa tým úmerne znižovala. Keď košické hářčeky a cena sa tým úmerne znižovala. Keď košické hářčeky dala do predaja aj bratislavská pošta a keď sa pritom zároveň zistilo, aký bol náklad hářčeka, všetky cenové extrémny zrazu zmizli a hářček sa stal bežne dostupným všetkým záujemcom.

(spracoval -pem-)

Doporučene ekonomicky RE

Slovenská pošta pri reklasifikácii poštových zásielok, ktorá sa uskutočnila s účinnosťou od 1. 1. 2002, zaviedla tri základné druhy doporučených zásielok:

1. RS – doporučene špeciál. Tento druh doporučenej zásielky možno použiť iba k zásielkam 1. triedy vnútroštátneho styku. Odosielateľ by ich mal označiť poznámkou „RS“ v ľavom hornom rohu adresovej strany zásielky.

nej R-nálepky má orámovanie vytlačené čiernou farbou. Pred číselným radom nad a pod čiarovým kódom má vytlačené veľké písmená RS. V ľavej, zvislou čiarou oddelenej časti je pod znakom Slovenskej pošty veľké červené písmeno „R“. Pod ním je dvojriadkový čierne orámovaný stĺpček, ktorý má v hornej časti červene vytlačené písmená „RS“ a v spodnej „RE“. Požadovaný druh služby sa vyznačil krížikom (v našom prípade RE).

Na pošte Košice 12 dňa 16. 1. 2006 doporučene ekonomicky podaná listová zásielka, určená pre adresáta v mieste podania. Poplatky vo výške 21 Sk (10 Sk za list s hmotnosťou do 50 g + príplatok 11 Sk za RE podanie) sú uhradené odtlačkom výplatného stroja podacej pošty. Druh zásielky (RE) vyznačený krížikom na podacej nálepke.

2. RN – doporučene normál. Týmto spôsobom možno podať tuzemské i medzinárodné zásielky 1. a 2. triedy. V ľavom hornom rohu adresovej strany zásielky by malo byť označenie „Doporučene“ alebo „RN“.
3. RE – doporučene ekonomicky. Túto službu bolo možné použiť k zásielkam 1. a 2. triedy vnútroštátneho styku.

Doporučene ekonomicky

Zásielky sa mali podávať pri prihradkách pôšt alebo u cezpoľného doručovateľa s podacím lístkom. Dodanie zásielok adresátom sa vykonávalo podobne ako pri obyčajných listových zásielkach t. zn. do domových poštových schránok, v prípade adresovania zásielky poste restante, P. O. boxu, odnáške a nadrozmernej zásielke na pošte. V prípade vzhodenia do poštových schránok príjem zásielky potvrdzoval doručovateľ. Pri zásielkach RE sa zodpovednosť pošty vzťahovala na stratu, poškodenie a úbytok obsahu.

Na označenie zásielok podaných R – ekonomicky a R – špeciál sa zaviedla nová podacia nálepka, ktorá má číslo tlačiva 11-009. Táto nálepka na rozdiel od bež-

Poplatky sa skladali z dvoch častí, a to z poplatku za tuzemskú zásielku 1. alebo 2. triedy príslušného hmotnostného stupňa a z príplatku za RE podanie. Poplatky bolo možné uhradiť v hotovosti, úverom poštového, poštovými známkami, prevodom a odtlačkom výplatného stroja. Prehľad príplatkov za RE podanie je v nasledujúcej tabuľke.

Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Príplatok v Sk	8,-	9,-	10,-	10,-	11,-

Zrušenie služby RE bolo od 1. 8. 2006 s odôvodnením, že služba sa málo využíva, v praxi sa neosvedčila, a preto nebolo účelné ju naďalej umelo držať v portfóliu služieb. Zákazníci môžu naďalej používať obdobnú službu, a to R – normál a R – špeciál.

Dušan Evinic

Pramene: 1. A. Tekeľ – Nová klasifikácia služieb Slovenskej pošty (Filatelie č. 4/2002). 2. www.slposta.sk. 3. Propagačné letáky Slovenskej pošty z rokov 2002 a 2006. 4. Poštové vestníky č. 26/2001, č. 29/2006. 5. Zbierka autora

Výrobná chyba na výplatnej známke NITRA

Deviata dotlač výplatnej známky 2 Sk Nitra (ZSF č. 60) sa do povedomia špecializovaných zberateľov dostala tým, že v ľavom okraji medzi ZP 21 a ZP 31 bol iba jeden perforačný otvor (dátumy tlače 28. I. 2000 a 31. I. 2000). Aj ja som si chcel zaradiť do zbierky túto perforačnú odchýlku, hoci som sa o nej dozvedel dosť neskoro. Na poštách sa vtedy už predávali známky z ďalšej dotlača (z mája 2000), v ktorej sa už táto odchýlka nevyskytovala.

Avšak nevzdával som to, a na jednej malej pošte som mal šťastie, keď mi pracovníčka za okienkom ponúkla hárok „Nitry“ s dátumom 28. I. 2000. Keďže svetlo tam nebolo dokonalé a pri bežnom prehladaní háрку sa mi zazdalo, že v treťom stĺpci sú nejaké rozdiely v tlači, tak som hárok kúpil celý. Doma pri optimálnom osvetlení som s potešením zistil, že v treťom stĺpci sa v pravej časti známkového poľa ťahá osem tmavších oranžových pásov na bledšom pozadí. Bol som presvedčený, že som zistil niečo zaujímavé, ale nevedel som presne určiť, o akú odchýlku ide (obr. na obálke).

Nasledujúce dni som sa snažil nájsť ešte ďalšie časti hárkov tejto dotlača, ale aj napriek maximálnemu úsiliu som zohnal už len niekoľko málo podobných exemplárov. Z vyhodnotenia mojich nálezov môžem konštatovať, že predmetnú výrobnú chybu možno nájsť na hárkoch v rozsahu poradových čísel na PL medzi 53753 a 53989. Zároveň som zistil, že umiestnenie chyby sa v rámci jednotlivých známkových polí mení. Keď dosiahne ľavý okraj, stáva sa nezreteľnou, lebo ju z veľkej časti prekryva veža kostola. Na pravej strane je však dobre viditeľná.

V nejasných veciach sa nesnažím robiť vlastné závery, preto som oslovil najpopulárnejší subjekt, a to

výrobcu Poštovní tiskárnu cenin Praha, a zároveň priložil ukážku. Listom z 18. júna 2001 som dostal odpoveď, z ktorej si dovoľím odcitovať najdôležitejšie časti:

„Vámi dokázaná tisková vada vznikla v hlubotiskovej časti rotačného stroja WIFAG během prvního dne tisku – důvodů může být víc. Jako nejpravděpodobnější se javí usazení prachu z tiskového papíru na noži, který stírá přebytečnou hlubotiskovou barvu z tiskového válce. Nejde tedy o deskovou chybu, ale o výrobní chybu.“

Výrobca sa ďalej zmiňuje o tom, že takéto chybné PL mali byť pri kontrole odstránené, avšak tlač priebehala koncom januára a následné triedenie vo februári, keď nedostatok denného svetla pri kontrole tlače spôsobuje určité problémy.

Osobne si však myslím, že táto výrobná chyba sa pri bežnej rutinnej prehliadke pri výstupnej kontrole dala len veľmi ťažko postrehnúť a dnes nám už nikto nepovie, v akom rozsahu sa táto chyba vyskytuje.

Počas sledovania tlače slovenských známok som prezrel veľa PL, ale kvalitatívne rovnakú chybu stierania farby som už na žiadnej ďalšej známke nezaznamenal. Zrejme v zistenom prípade sa vytvorila súhra okolností, ktorá umožnila vznik opísanej výrobné chyby (povrchové vlastnosti papiera, vlastnosti farby, technický stav stieracieho zariadenia a iné). Preto som sa rozhodol o tejto zaujímavosti (aj keď s istým časovým odstupom) napísať.

Peter Karaba

Filatelistická výstava GALAFILA 2007

Pri príležitosti 770. výročia prvej písomnej zmienky o Galante, Klub filatelistov 52-25 v Galante v spolupráci s mestom Galanta a Mestským kultúrnym strediskom usporiada v dňoch 23. júna až 1. júla 2007 v priestoroch Kultúrneho domu v Galante súťažnú filatelistickú výstavu III. kategórie. Prihlásiť nové, obnovené a aj exponáty, ktoré

majú kvalifikáciu na vyššie súťaže, možno do 30. 5. 2007 na adrese organizačného výboru, Ing. Vladimír Mrva, Železničarska 97/1, 924 01 Galanta.

Výstavné triedy sú v súlade s Výstavným poriadkom ZSF, zriadená bude aj otvorená trieda a trieda jednorámových exponátov. Víťané sú aj exponáty iných zberateľských odborov (pohľadnice, bankovky a pod.).

Organizačný výbor pripravuje rôzne materiály pre vystavovateľov, filatelistov a ďalších záujemcov, ktorých na výstavu srdečne pozýva.

vm

100 rokov Slovenskej ligy v Amerike

Takto označuje emisný plán slovenských poštových známok plánované vydanie príležitostnej poštovej známky nominálnej hodnoty 22 Sk na máj 2007.

Pri premýšľaní o tomto príspevku som ešte nevedel, čo bude známka zobrazovať, s jej návrhom som sa zoznámil na www stránke Pofisu, keď som mal podstatnú časť príspevku „pod strechou“. Myslím, že známka symbolizuje význam a odkaz jubilujúcej inštitúcie pre súčasníkov. Možno mohla pripomenúť aj konkrétne osobnosti, ktoré sa o jej pôsobenie zaslúžili. Predčasom, presne v č. 7/2004 Zberateľa, som písal o zahraničnom odboji Slovákov v USA a rôznych zberateľských materiáloch na túto tému.

Čas dospel k jubileu, a preto sa pokúsím priblížiť osobnosť, ktorá bola pri zrode Slovenskej ligy v Amerike (Slovak League of America), ba už viac ako 15 rokov

Matica slovenská v USA založená r. 1893, ktorá sa však v tamjších podmienkach neuplatnila. Rovnianek založil zbierky na rôzne budovy, ktoré si tam Slováci budovali a pomáhali aj Slovákom v Uhorsku. Po policajnom zásahu uhorských žandárov pri odhalení sochy J. M. Hurbana r. 1892 sa svet po

prvýkrát dozvedel v angličtine o problémoch Slovákov v Uhorsku v publikácii The Slovak of Hungary. Pôsobil ako ruský honorárny konzul v Pittsburgu, založil Slovenskú kolonizačnú spoločnosť, ktorej cieľom malo byť vybudovanie osady Slovaktown v Arkansase.

Samotné založenie Slovenskej ligy v Amerike (SL) sa uskutočnilo 26. mája 1907 v Clevelande (Ohio) a zúčastnilo sa ňom asi 10 000 zástupcov slovenských spolkov a časopisov. Prvým predsedom sa stal Štefan Furdek. Po ňom predsedníctvo prevzal P. V. Rovnianek,

ktorý neskôr prenechal funkciu Albertovi Mamateyovi. Veľmi významným počínom SL bolo, že jej zásluhou sa pri sčítaní ľudu v USA do sčítacích hárkov dostala kolonka na materinský jazyk, čím sa Slováci vlastne mohli odlišiť od Uhrov.

Rovnianek vo svojich finančných ústavoch sústredil úspory desaťtisícov slovenských vystáhalcov a postupne v úzkom spojení s martinskou Tatrabankou zabezpečoval všetky finančné transakcie so starou vlasťou. Túto skutočnosť dokumentuje aj vyobrazená poštová celistvosť z roku 1903. Svoju činnosť rozvinula SL uzatvorením Clevelandskej dohody s Českým národným združením v roku 1915. T. G.

pred jej založením aktívne pomáhala našim rodákom v cudzom svete. Je to Peter Vítazoslav Rovnianek. Novinár, vydavateľ, politik, organizátor spolkového života, finančník a podnikateľ v Pittsburgu, ktorý sa narodil v roku 1867 v Dolnom Hričove. Zo štúdií teológie v Pešti ho vylúčili, lebo vraj chcel „vzkriesiť Svätoplukovu ríšu“. Pokračoval v štúdiách v Grazi a dokončil ich v USA, kam sa v roku 1888 vystaľoval. Tam sa vrhol do národno-publicistickej a organizátorskej práce. Bol redaktor a neskôr majiteľ Amerikánsko-slovenských novín, ich náklad postupne zvýšil na 14 a neskôr až na 30 tisíc výtlačkov.

V roku 1890 bol spoluzakladateľom Národného slovenského spolku, ktorý sa rozrástol na 200 pobočiek. Pracoval aj v iných spolkoch a publikoval aj v iných periodikách. Všetky slovenské spolky mala zastrešovať

Masaryk po príchode do USA v máji roku 1918 dohodu prešľudoval, prepracoval a napísal koncept dohody známej ako Pittsburská dohoda, ktorá mala zaručiť rovnoprávne postavenie Slovákov v budúcej Česko-Slovenskej republike. Podiel amerických Slovákov, a teda aj SL na vzniku Československa je nepopierateľný. Po takmer 18 rokoch úspechov vo všetkých oblastiach, ktorým sa Rovnianek venoval, prišli aj neúspechy na poli nefinančného podnikania, ktoré viedli ku krachu jeho finančných ústavov. Stiahol sa z verejného života, chudobný a opustený zomrel v roku 1933 v Hornitase v USA. Dosiahol na vrchol, ale zažil aj pád, ako to v živote ľudí, ktorí veľa chcú dokázať, často býva. Slovenská filatelia ešte „neobjavila“ túto časť našich dejín, ku ktorým sa dá predpokladať dostatok filatelistického materiálu. uký

Historický význam nálezov stredovekých mincí z Nitry

Dobré geografické podmienky Nitry (úrodná zem, množstvo vodných tokov) a jej pozícia približne v strede juhozápadného Slovenska spôsobili, že ľudia v tomto priestore žijú približne 25 000 rokov. Počas praveku sa tu vystriedali rôzne kmeňové spoločenstvá a národy. V antike to boli Rimania a Kelti, po nich prišli Germáni a Slovania. Preto sa tu podnes pomerne hojne nachádzajú okrem iných archeologicko-historických pamiatok aj mince. Sú to jednak

platidlá rímske, signalizujúce prítomnosť rímskych légii neďaleko od Nitry (Iža pri Komárne, Veľký Kýr/Milanovce), tiež obchodníkov uskutočňujúcich svoje povolanie v časoch mierových aj vojnových. Známe sú odtiaľto aj nálezy mincí keltských – ved v neďalekých Čeladiciach sa objavil exemplár mince lýrovitého typu, priamo v Nitre typ bratislavský. Po páde Rímskej ríše, v polovici 5. storočia po Kr., ale priliv mincí do tejto oblasti výrazne poklesol. Kvôli novej politickej situácii (vznik Avarskeho kaganátu, príchod Starých Maďarov, vznik Veľkej Moravy) sa zmenili aj podmienky hospodárske. Ako je dokázateľné aj archeologickými výskumami, mnohokrát nastala situácia, že sa peňažná výmena nahradila výmenou naturálnou (za plátno, dobytok, železné hrivny, poľnohospodárske a remeselnícke výrobky). Z obdobia včasného stredoveku boli objavené v Nitre iba dve mince. Prvou je západofranská razba – zláhčený poldenár z rokov 840 – 923. Podľa dnešných poznatkov bol nájdený v roku 1964 pri výskume kostola sv. Martina na Martinskom vrchu na Chrenovej. Žiaľ, nie je presne určený, lebo nesie len ústredný kríž a meno CARLVS REX, na druhej strane je kresťanský chrám a názov mincovne BLEDONIS. Preto ho mohli vyraziť za vlády troch panovníkov - Karola Lysého, Karola Tlstého a Karola Prostého. Pre Nitru a Slovensko je to však výnimočná razba, lebo takéto sa dosiaľ zistili len v západnej Európe. Z danej mincovne vyšlo asi 6 typov mincí, ich počet v nálezoch ale nepresahuje niekoľko desiatok kusov. Mincovňa sa mala nachádzať vo východnej Galii, v lokalite Blainville-surmer. Druhou razbou je polovica byzant-

ského strieborného miliarensionu z rokov 944 – 959 Konštantína VII. Porfyrogeneta a Romana II. Bol objavený pri výskume pohrebiska na Šindolke. Pôvodný majiteľ ho mal umiestnený na hrudi, takže bol pôvodne asi na šnúrke a visel na krku.

Nové peniaze, už vo funkcii domácich štátnych platidiel, začali prichádzať do Nitry a Nitrianska až od vzni-

Poldenár Štefan I. (11. – 12. stor.), avers, revers

ku Uhorského kráľovstva na začiatku roku 1001. Našli sa tu aj najbežnejšie razby Štefana I. (997 – 1038), jeho strieborné poldenáre vyrábané v Ostrihome asi od roku 1025 (obr. 1). Popri nich sa archeologickými výskumami sídlisk a pohrebísk (prikostolných cintorínov) získali mince ďalších vládcov: Petra Orseola, Ondreja I., vojvodu aj kráľa Bela I., Šalamúna, Ladislava I., Kolomana. Zo začiatku 12. storočia sú to drobné anonymné denáre staršieho typu a mince Bela II. (obr. 2) a Štefana II.; zo záveru storočia skoro 10 ks medených mincí byzantského typu Bela III. V 13. storočí sa v domácom obcho-

Denár Belo II (11. – 12. stor.), avers, revers

de, tak isto ako aj v Bratislave a Trnave, presadili popri domácich denároch Ondreja II. a ďalších kráľov Uhorska aj rakúske fenigy vyrábané vo Viedni, Viedenskom Novom meste a Enži. Jednotlivé typy takýchto fenigov obiehali na Nitriansku minimálne do polovice 15. storočia. Zo záveru 14. storočia je to razba Ludovíta Veľkého zo Župného domu-Galérie a kráľovnej Márie z hradu.

Výrazným spôsobom je nálezmi mincí datované obdobie vlády Žigmunda Luxemburského a jeho nástupcov. Vpády husitov, neskôr aj bratříkov (1427 – 1468) vyvolali prestavbu hradu, zničenie niektorých častí stredovekého mesta. Pri výskumoch hradu, čiastočne aj Mostnej ul. sa našli Žigmundove denáre (obr. 3), parvy, quartingy, tiež ich súdobé falzá. Na obdobie okolo polovice 15. storočia poukazujú bavorské fenigy z Mostnej ul., Branču a iných lokalít.

Denár Žigmunda Luxemburského, averz, reverz

Tieto sem donášali bratříci, aby ich vymenili za domáce platidlá. Pomerne veľa mincí sa viaže k času vlády Mateja Korvína, keď bol opäť ohrozený hrad aj mesto. Z pokojnejších čias, z rokov 1490 – 1526, sa zachovali zase denáre a poldenáre oboch Jagelovcov, Vladislava II. aj Ludovíta II.

Z Nitry je známych aj viacero významných pokladov mincí. Z Mostnej ul. pochádza 7 denárov Šalamúna, torzo väčšieho komplexu mincí zo záveru 11. storočia. Poukazuje na obdobie vlády uhorských vojvodov Bela a Gejzu, sídliačich aj v Nitre. Z obdobia 14. storočia sú dnes známe tri nálezy: súbor približne 3000 rakúskych viedenských fenigov a dvoch uhorských denárov Ondreja III. a Karola Róberta z neznámeho miesta v Nitre (z hradu alebo podhradí) a 14 viedenských fenigov a jedného pasov-

ského fenigu z nádvorja Biskupského paláca na hrade. Ďalším je komplex 149 viedenských fenigov z čias Interregna až Albrechta II. ukrytý medzi rokmi 1330 – 1358. Pochádza z priestoru medzi Lupkou a Dražovcami.

Priamo z Nitry pochádza aj niekoľko výnimočných

Brakteát Belo III. (12. stor.), averz

Anonymný denár (12. stor.), averz

predmetov zviazaných s numizmatickým bádáním. Je to už spomenutý franský poldenár z Martinského vrchu a byzantský miliarension z 9. a 10. storočia. Z priestoru benediktínskeho kláštora na Zobore pochádza friesacký fenig salzburského arcibiskupa Eberharda II. z 1. polovice 13. storočia. Z Pároviec, v stredoveku obývaných Židmi, je brakteátová schránka, taktiež datovaná do 13. storočia. Takéto predmety boli využívané medzinárodnými obchodníkmi pre uľahčenie obchodovania, lebo do jednej schránky sa umiestnilo 5 až 10 mincí. (obr. 4) Z prelomu 13.

a 14. storočia je to bavorský fenig z Mostnej ul. nesúci obraz anjela a bociana. Pravdepodobne je to prvá razba takéhoto typu mincí zo Slovenska. Z obdobia 15. storočia treba za mimoriadny objav považovať nálezy dvoch počítacích žetónov z Dražoviec – tzv. lombardského

Groš biskupstva Halberstadt z roku 1519, averz, reverz

typu s Androklom a levom sv. Marka, tiež žetónu s kosoštvorcovým štítom s laliami a loďou. Vzácny je aj uhor­ský dukát Vladislava II. Jagelovského z roku 1507 z Martinského vrchu, či halberstadt­ský groš Albrechta z roku 1519 z hradu (obr. 5).

V Nitre a veľmi blízkom okolí sa doposiaľ objavilo približne 200 stredovekých mincí. V ne­jednom prípade prispeli k pochopeniu zlo­žitého vývoja Nitrianskeho hradu, jeho podhrad­ia (dnešné Horné mesto), samotného kráľovského mesta právne ustanoveného už v roku 1248, jednotlivých mestských častí (Chrenová, Párovce, širšie okolie tržnice, Zobor, Párovské Háje, Mlynáre, Lužianky, Dražovce). Poukázali na politickú a hospodár­sku dôležitosť tohto starodávneho trhového centra, sídla biskupstva, kráľovských úradníkov, župy, mestskej správy. Čiastočne sprítomnili aj život miestnych obyvateľov žijúcich v Nitre a okolí počas 11. až začiatku 16. storočia.

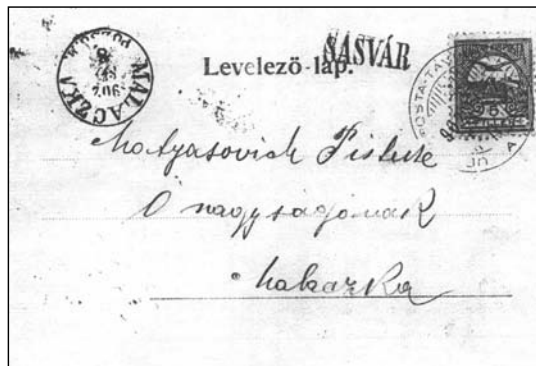
V prípade vojvodských mincí Bela a Gejzu razených v 40. až 70. rokoch 11. storočia práve tieto prispeli k výnimočnému postaveniu Nitrianskej časti Uhorského kráľovstva. Doložili zvyk ukladania mincí ako obetí do hrobov mŕtvych (hrad, Martinský vrch, Párovce, kostol sv. Ladislava, Dražovce, Mlynáre). Datovali vpády nepriateľov – Premysla Otakara II. v 70. rokoch 13. storočia, husitov a bratříkov v 15. storočí. Dokázali, že aj v prostredí zemepanského mesta, ktorým sa stala Nitra v roku 1278, keď bola podriadená biskupstvu, a aj napriek rôznym pohromám, tu medzinárodný a domáci obchod fungoval nepretržite až do záveru stredoveku. Je jedno­značné, že využívanie razených mincí v Nitre napomohlo nielen k stabilizácii tohto regiónu a jeho obrane pred nepriateľmi, ale aj k dosiahnutiu pomerne vysokého štádia vyspelosti života miestnych ľudí.

Ján Hunka

Cisárska manévrová pošta v Šaštíne

O cisárskych manévroch sa napísalo už pomerne veľa, ale menej sa vie o manérovej pošte, ktorá bola ich neoddeliteľnou súčasťou. Hlavné sídlo pošty bolo v kláštore pri Šaštínskej bazilike. Organizovaním rozsiahlych poľných cvičení, tzv. manévrov, zabezpečovala armáda výcvik vojakov v bojových podmienkach aj v mierovom období. Hlavným cieľom poľného cvičenia bola kontrola prípravy veliteľského zboru a vojenských jednotiek na plnenie bojových úloh. Manévry sa organizovali až po zbere úrody obilia na začiatku septembra.

Počas vojenského cvičenia na západnom Slovensku od 10. do 16. septembra 1902

v Šaštíne dočasne pôsobil „Dvorný poštový telegrafný úrad“. Používal dvojkrhovou pečiatku s legendou UDVARI POSTA – TÁVIRDA HIVATAL/A. Popri tejto pečiatke sa používala aj jednoriadková pečiatka SASVÁR s odtlačkom v čiernej farbe. Na obrázku je obrazový lístok posielaný zo Šaštína do Malaciek.

Vieme, že prechodné sídlo v Šaštíne mal aj cisár Franz Jozef I. a ďalší vzácní hostia. Takto sa nám zachoval jedinečný doklad o vojakoch, ktorí sa zúčastnili týchto „šaštínskych manévrov“.

L. Hrozen

(Prevzaté z časopisu Záhorie č. 5/2006 so súhlasom redakcie)

Operenci – spoločníci človeka

SÝKORKA VEĽKÁ

Ornitofauna alebo avifauna je zoogeografický pojem, pod ktorým sa rozumie súbor vtáčích druhov vyskytujúcich sa v určitom geografickom celku. Pokúsim sa predstaviť ornitofaunu strednej Európy a hlavne z nášho územia, ktorá je podmienená historickými a ekologickými danosťami. Napríklad striedaním ladvých a medziľadových období na území strednej Európy v štvrtohorách, čo podnietilo sťahovanie niektorých vtáčích druhov. To malo za následok zastúpenie druhov rôzneho zemepisného pôvodu v stredo európskej ornitofaune, teda druhov žijúcich tu pred prvým zaľadnením alebo počas ľadového obdobia. K ekologickým danostiam geografického prostredia patria tiež jeho terajšie klimatické podmienky.

Sýkorka veľká – *Parus major* L. Čelad *Paridae*, je najväčšia zo všetkých druhov stredo európskych sýkoriek. V zafarbení oboch pohlaví sa kombinuje čierna, biela, zelenkastosivá a citrónovožltá farba. Charakteristickým znakom druhu je čierny vrch hlavy a citrónovožltý spodok tela s centrálnym pozdĺžnym pásom, ktorý majú samičky niekedy prerušované. Sýkorky veľké žijú v Európe, v miernom pásme Ázie a v severnej Afrike. Je

na j h o j n e j š i a z našich sýkorkovitých vtáčikov. Obývajú lesy všetkých typov, parky, záhrady aj zárasty okolo riek a potokov. Obratne sa pohybujú po konároch stromov, kde usilovne hľadajú hmyz. V zime za potravou často poletujú aj okolo ľudských sídiel a dajú sa prilákať do krmidiel kúskom slaniny alebo loja, ktorý majú veľmi radi. Sýkorka veľká je veľmi užitočná, lebo sa živí prevažne škodlivým hmyzom. Z hmyzu sú to najmä motýle a všetky ich štádiá, dvojkrídlovce, rovnokrídlovce a chrobáky. V zime hľadá kukly

i vajíčka hmyzu na konároch stromov, v núdej sa živí aj rastlinnou potravou, najmä olejnatými semenami.

Hniezdi v dutinách stromov, v opustených hniezdach i búdkach. Hniezdo si vystieľa machom, jemným senom, srstou a perím. Samička dvakrát ročne znáša 6 – 12 bielych vajíčok s hrdzavými škvrnami, sedí na nich 13 – 14 dní. Počas sedenia samičky na znáške samček sa zdržuje v blízkosti a prikrmuje samičku, najmä keď je studené počasie. Mláďatá v hniezde krmia obaja rodičia 16 – 21 dní. V čase kŕmenia mláďatá zničia veľmi veľa škodlivého hmyzu. Sýkorka veľká žije u nás počas celého roka, preto je dobré, keď ju v zime prikrmujeme. Je chránená.

Zmienku si zaslúžia aj sýkorka belasá (*parus coeruleus*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*) a sýkorka chochlatá (*parus cristatus*), ktoré sú v niekoľkých rasách rozšírené po celej Európe. Vo východnej oblasti Spojených štátov je rozšírená sýkorka severoamerická

(*Parus bicolor*). Sýkorky veľké sa naučili v Anglicku sledovať roznášačov mlieka. Dokázali nazlostiť gazdinky tým, že cez uzáver fľaše vyzobali smotanú.

Mnohé živočíšne druhy, žiaľ, i pričinením človeka, kráčajú v ústrety svojmu zániku. Živočíchy žijúce vo voľnej prírode je civilizovaný človek povinný chrániť z ekologických i morálnych dôvodov, pretože len tak sa môže počet vymierajúcich druhov znížiť. Trieda vtákov predstavuje najpočetnejšiu skupinu chránených stavovcov. Na Zemi je asi 400 druhov a poddruhov vtákov bezprostredne ohrozených vyhynutím.

Jozef Soľava

Bratislavský hárček 1937

V októbri tohto roka si pripomenieme 70. výročie konania významnej filatelickej akcie – Celostátnu výstavu poštových známok Bratislava 1937. Presne pred štvrtstoročím, v roku 1982, v tretom čísle edície Filatelistické state vyšiel zaujímavý príspevok Dr. Šabl-

Zo zberateľského hľadiska je zaujímavý aj údaj o počte použitých tlačových dosiek pre jednotlivé farby. Táto oblasť stále nie je uzavretá, pretože pôvodné informácie uvádzajú rôzne údaje. Všetky sa síce zhodujú v počte dosiek pre červenú farbu (3 dosky), avšak údaje pre modrú farbu sa líšia – od sedem po desať dosiek. Chceme pripomenúť, že už v spomínanom článku spred 25 rokov Dr. Šablatura uviedol, že ďalšie rozlíšenie dosiek je úlohou pre našich zberateľov – špecialistov. Avšak doteraz žiadny špecialista nijaké nové zistenia nepublikoval. Je pravdou, že na preukázateľné závery treba veľa porovnávacieho materiálu, pričom hárček bol predávaný prevažne so vstupenkou na výstavu, a teda je rozptýlený medzi veľký počet zberateľov. Nerozpredané hárčeky boli neskôr použité na propagáciu iných výstav v zahraničí.

túru, v ktorom uvádza históriu hárčeka vydávaných pri príležitosti filatelistických výstav a podrobnejšie si všima vydanie prvého výstavného hárčeka v ČSR, ktorým bol práve ten „bratislavský“. Zoznamuje čitateľov s návrhmi výtvarníka K. Vika a pripomína jeho vzťah k Slovensku.

Túto skutočnosť pripomíname aj preto, lebo na uverejnenie pripravujeme príspevok o samotnej výstave aj o výstavnom hárčeku. Určíte by bolo vhodným doplnením pripomenutia tejto udalosti, pokiaľ by sme mohli uverejniť aj nejaké bližšie údaje o rozlíšení výstavného hárčeka podľa počtu tlačových dosiek. Má niekto nejaké nové zistenia? Radi ich uverejníme. **(red.)**

Osobnosti európskeho skautingu vo filatelii

Pod týmto názvom v Skautskom múzeu v Ružomberku pri príležitosti 100. výročia svetového skautingu, v spolupráci so sekciou skautingu českej námetovej spoločnosti Zväzu českých filatelistov, otvorili 21. apríla 2007 unikátnu filatelistickú výstavu. Na filatelistických materiáloch sa prezentuje 70 významných európskych osobností skautingu – z Anglicka, Česka, Slovenska, Francúzska, Litvy, Maďarska, Poľska, Rumunska a Ukrajiny.

Prínosom výstavy sú stručné údaje a opisy záslužnej činnosti jednotlivých osobností, majúciach priamy vzťah ku skautingu, ako aj precízna úprava listov exponátu i dôstojné prostredie vo výstavnom priestore Skautského múzea. Motiváciou na usporiadanie výstavy bol tohtoročný spoločný námet emisného radu Europa a dlhoročná spolupráca s vedúcim námetovej sekcie Skauting

pri ČNS SČF Ivanom Vápenkom z Prahy, ktorý započal vystavené materiály zo svojej zbierky.

Výstava je otvorená v utorok a v piatok od 9.00 do 12.00 hod. v Skautskom múzeu v Ružomberku, Bernolákova 45. Iný termín možno dohodnúť na (0903 940 31

V. Rubeš

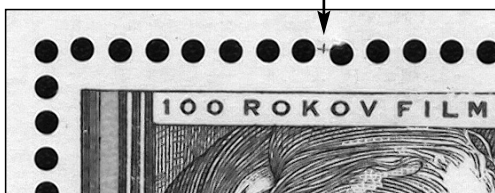
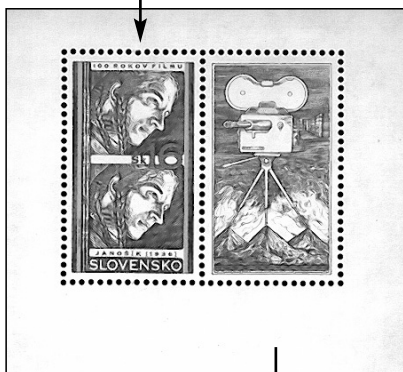
Odchytky perforace u známek tištěných na strojích Wifag v PTC Praha

V dubnovém čísle časopisu Zberatel mě zaujal článek Petera Karaby o perforačních odchytkách na známkách H 91 a 283. Autor dává do souvislostí perforační odchytku a chybný ořez aršíku, což je na tomto místě vhodné upřesnit. Nejprve si řekněme, co mají obě zmiňované známky společné. Obě (v produkci známek Slovenska je takových mnoho) byly vytištěny technikou rotačního ocelotisku kombinovaného barevným hlubotiskem (OTR + HT) na strojích **Wifag** v Poštovní tiskárně cenin v Praze (PTC). Součástí strojů Wifag je mimo jiné také **perforační zařízení**, do kterého se vkládá **blokový perforátor**. Zde bych chtěl upozornit ty sběratele, kteří se specializovaně perforací věnují, na odborné články v časopisu Zpravodaj, který vydává Společnost sběratelů československých známek při SČF, kde od čísla 1/2005 vyšel seriál článků o blokových perforátorech, který mapuje známky ČR. Protože se na stejných strojích tiskly současně také známky Slovenska, je nutné hledat v těchto člancích analogii.

Vrátím se nyní k blokovým perforátorům. Ty mají tři části, horní část se nazývá „**hlava**“, jedná se o desku, do které se upínají perforační razníky (jehly). Střední část se nazývá „**vedení**“ a jedná se o desku s provrtanými otvory, kterými jsou razníky vedeny do potíštěného papíru, kde vyseknou postupně perforační otvory. Malá vyseknutá kolečka papíru se nazývají „**konfety**“ a jsou odsávány z perforačního zařízení mimo stroj (pokud je razník tupý, nevysekne konfetu zcela a ta je za mikroválka papíru udržena na svém původním místě; bývá to impulsem pro výměnu blokového perforátoru). Třetí částí perforátoru je „**matrice**“ – opět se jedná o desku s předvrtanými otvory, kterými jsou konfety odsávány mimo stroj do zásobníku. Mezi vedením a matricí prochází pás potíštěného papíru, který je vždy po jednom PA (přepážkovém archu) = polovina TF (tis-

ková forma) perforován. PTC vlastní několik blokových perforátorů pro různé formáty známek a my se snažíme je od sebe rozlišit pomocí znaků – posunutých a vychýlených otvorů v matici perforátoru a také podle průměru razníků. Když je do PTC dodán nový perforátor, je osazený malým průměrem razníků. Po nějaké době je vedení i matrice přebroušeno, otvory převrtány a razníky vyměněny za větší. Stává se tak, že při vyšším nákladu známek nebo při dotiscích u výplatních známek evidujeme známky perforované různými blokovými perforátory s odlišným průměrem razníků nebo stejným průměrem razníků lišící se jinými charakteristickými znaky perforátoru (jiné vychýlené otvory na různých místech).

Aršík H 91 byl na válecek vymoletován 12 x (6 x do každé poloviny válce = 6 x do každého PA). Nekonečný pás potíštěného papíru prošel perforačním zařízením kde byl vždy na jeden úder perforátoru perforován budoucí jeden PA, střídavě PA 1 a PA 2 (první polovina válce a druhá polovina válce střídavě). Vzhledem ke stavu použitého blokového perforátoru můžeme na jednotlivých budoucích arších nalézt identifikační znaky toho konkrétního místa perforátoru. Po nařezání pásu papíru na jednotlivé PA došlo na konečný ořez formátu aršíku. Došlo tedy na části nákladu k chybnému ořezu, avšak dovolují si tvrdit, že se naleznou chybně oříznuté aršíky s různým obrazem perforace, jako se logicky nechá nalézt 12 variant vytištěných aršíků správně oříznutých, kde obraz perforace může být pomocným identifikátorem umístění aršíku na TF původního PA. Stačí porovnat charakteristické znaky perforace s kompletním PA jiné známky stejného formátu a pomocí vychýlených PO umístit aršík na původní místo TF. Jako příklad uvádím obrázek stejného aršíku s vychýleným PO na jiném místě, než bylo publikováno v minulém čísle. Takto se

nechá postupovať u všetkých známek rôznych formátů tiskových na strojích Wifag.

V seriálu článků o perforaci se v čísle 2/2006 věnuje autor pan Rudolf Oppolzer perforátorům řady M (malý formát známek 22 x 26,5 mm), kterým byly perforovány mimo jiné i slovenské známky 283. Autor zvolil pro označení jednotlivých perforátorů vždy písmeno charakteristické pro formát známky, v tomto případě „malý“ = M a první známku ČR, kde byly znaky perforátoru pozorovány. V ČR tedy M166 = známka Pofis č. 166 – Tradice české známkové tvorby roku 1998 s námětem Hospodářství a věda. Doplňuji, že mimo popisované perforační odchylky mezi ZP 6 a 13 naleznete na této známce perforační odchylky také u ZP 6 a to posunutý 4. PO zleva horní perforace (je vidět i na reprodukci původního obrázku) a mezi ZP 9 a 16 (značeno dle autora P. Karaby; u nás se kupony nepovažují za ZP) 4. PO zprava je vychýlený nahoru. Doposud bylo tímto perforátorem perforováno v ČR 15 emisí známek (Pofis č. 166, 204, 216, 217, 224, 243, 244, A 245, 247, 268, 290, 313, 320, 347 a 421).

Určit použitý perforátor u H 91 pro mne není lehké, neboť z rozřezaných aršíků nejsem schopen určit orientaci aršíku na TF (některé známky byly moletovány nápisem vlevo, některé vpravo), tedy bez studia nero-

zřezaného PA v muzeu nebude pro sběratele v ČR snadné identifikovat použitý perforátor. U nás jsme se zaměřili na studium převážně krajových známek, kde se nachází mnoho identifikačních znaků, které u H 91 nelze pozorovat, neboť aršík z krajových polí TF nepochází. Podaří-li se mi sehnat srovnávací materiál (celé PA známek), bude určení blokových perforátorů snadné. V tomto stupni poznání lze vycházet z toho, že byl použit perforátor V7 Klášter nebo V62 Sokol (hledej analogii s označením perforátoru M166).

Na závěr chci upozornit na ty případy, kdy se u jednoho nákladu známek ČR měnil perforátor v důsledku jeho přebroušení a vyskytují se tak emise, kdy v části jednoho dne byl použit jeden typ perforátoru a po zbytek tisku druhý typ perforátoru. Nalézáme tak známky s malými otvory i velkými otvory, ovšem v různém poměru, což činí určité datum tisku zajímavé právě z pohledu perforace. Takové známky zákonitě existují i na Slovensku, což skýtá nový prostor pro sběratele specialisty. Ti se mohou věnovat nejen známčkám tiskovým na různých druzích papíru, nýbrž i s odlišnou perforací, což činí našeho koníčka pestřejším. Sběratelé dat tisku jsou ve výhodě, neboť ti zpravidla díky různým datům mají i různé papíry i perforaci.

Josef Fronc

Z historie pošty Velké Ripňany

V roku 2006 si viacero slovenských obcí pripomínalo 850. výročie prvej písomnej zmienky o ich existencii v listine Martiriusa, arcibiskupa ostrihomského z roku 1156 počas vlády Gejzu II. Pri tejto príležitosti bola vydaná aj monografia obce Velké Ripňany (okr. Topoľčany). V 265-stranovej publikácii je 14 strán venovaných histórii pošty. Prvá zmienka o pošte je z rokov 1601 – 1604 v záznamoch rakúskej pošty o tom, že poštárom v obci RIPPIN bola vyplácaná mzda. V minulosti bola obec pomerne významnou križovatkou. V čase Veľkej Moravy bola na trase medzi Nitrou, Bojnou a veľmožským dvorcom Ducové. V stredoveku na prvom poštovom kurze z Viedne do Sedmohradska cez Hornú Nitru, Turiec, Liptov a Spiš (Wien - Pressburg - Ceklís - Schrfó - Týmna - Fraystadt - Rippin - Gross Tapolcsány

a ďalej...). Názov obce, a teda aj pošty, sa menil od Rippiny, Rippin, Rippeny, Rypnýán, Nagy-Rippeny, Nagy-réppen, Velké Ripňany. Po otvorení železnice Zbehy – Radošiná v roku 1906 bola obec na trase vlakovej pošty.

V monografii č. 15 je uvedený záznam o vzniku pošty pred r. 1749. Autor časti monografie o pošte okrem všeobecných údajov uvádza aj niektoré nové poznatky, a najmä celý rad dokladov, ktoré súvisia priamo s týmto poštovým úradom. Nedostatkom je, že relatívne najnovšie obdobie, po roku 1948, je pomerne málo dokladované. Ozdobou je však kópia celistvosti s pečiatkou RIPPIN v ovále

z roku 1835 odoslaná do Neusolium (Banská Bystrica). Na slávnosti 850. výročia obce monografiu dostala zadarmo každá rodina bývajúca v obci. Niekoľko desiatok výtlačkov má ešte obecný úrad k dispozícii.

-Aký-

Janko Hraško a jeho autor

Na 30. mája je ohlásené vydanie známky deťom – Janko Hraško, podľa kresby akademického maliara Štefana Cpina (11. 9. 1919 Oľcava – 2. 9. 1971 Modra). Predpokladám, že osobnosť tohto maliara, ilustrátora, grafika podrobnejšie predstaví Slovenská pošta v rámci vkladanej informácie do FDC.

Preto sa obmedzím na pripomenutie, že mnoho čitateľov sa stretlo s jeho obrázkami v mladosti pri čítaní kníh pre deti a mládež z vydavateľstva Mladé letá. Bolo ich niečo vyše tridsať. Jeho dielo zasiahlo aj do filatelie na začiatku 50. rokov minulého storočia. Obrázky čerstvého tridsiatnika sa objavili najskôr na pohľadniciach k Vianociam a Veľkej noci, a následne sa v nezmenenej podobe zopakovali na čs. celinách. V súbore 16 farebných obrazových celinových pohľad-

níc „Vianočné 1950“ (CPH 40), s vytlačou známku K. Gottwald 1,50 (Kčs), vydaných 11. 12. 1950, je jeho obraz na č. 3 (Tvar 4129) a zobrazuje koledníkov kráčajúcich zasneženou krajinou k jasličkám (obr.1).

Pár mesiacov na to, v emisii 33 farebných obrazových pohľadníc „Veľkonočné 1951“ (CPH 44), vydaných 1. 3. 1951, je počet jeho obrázkov osem. Ich námety čerpajú z veľmi živých veľkonočných tradícií slovenského vidieka. Postavičky sú v štylizovaných krojoch. Na ukážke z tohto súboru (obr. 2) je dvojica chlapcov, šibačov, na pozadí drevenice v horskej oblasti (CPH 44/20, Tvar 4092). Myslím si, že v porovnaní s produkciou súčasných blahoprajných pohľadníc by uspeli. Aspoň u filokartistov. A možno nielen u nich.

Alex Urminský

Firma Temafila

oznamuje všetkým svojim zákazníkom, že predajňa sa presťahovala na ulicu
Sládkovičova 8, Žilina

(ulica od Pošty 1 k Mariánskemu nám.)

Bližšie info na www.zbieram.sk, kde nájdete aj ponuku tovaru
e-mail: temafila@za.gaya.sk, tel.: 0904 182 373, 0903 649 157a

**Každoroční setkání
sběratelů v Praze**

14. - 16. září 2007

Výstaviště Praha 7 - Holešovice

**10. mezinárodní veletrh
poštovních známek, mincí, karet,
minerálů a sběratelství**

Pořadatel:
PROGRES PARTNERS ADVERTISING, s. r. o.
Opletalova 55 • CZ-110 00 Praha 1
tel.: +420/224213905
fax: +420/224218312
e-mail: sberatel@ppa.cz

Uzávěrka přihlášek: 31. 5. 2007

www.sberatel.info

progres partners
advertising area

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

Personalizované známky – a čo s nimi?

Slovenská pošta začala v roku 2002 po vzore iných poštových správ s vydávaním poštových známok s kupónmi, určenými na prítačce. Vydavateľ známok tým obohatil svoju ponuku a čiastočne zvýšil záujem verejnosti o vydávané slovenské známky. V praxi sa pre ne ustálilo označenie ako „personalizované známky“, lebo spočiatku boli skutočne určené iba na to, aby si záujemca dal na kupón vytlačiť svoju osobnú alebo skupinovú fotografiu najviac 3 osôb alebo portrét.

Zberatelia sa u nás mohli s výrobou tohto produktu pošty prvý raz stretnúť na otvorení výstavy SLO-

teľov, už pošta umožnila záujemcom nákup tlačových listov personalizovaných známok aj s nepotlačenými kupónmi. Tých prvých z roku 2002 aj prostredníctvom novinkovej služby ZSF za nominálnu hodnotu.

Prvý tlačový list personalizovanej známky mal 12 známok a 12 kupónov. So zmenou poštovej tarify základnej sadzby za listové zásielky pošta vydala ďalšie personalizované známky so zodpovedajúcou nominálnou hodnotou – v roku 2003 kyticu ruží s prítačcou kupónu k výstave NITRAFILE (7 Sk), v roku 2004 kyticu

VENSKO 2002 v Bratislave. K tejto výstave boli poštou vydané známky nominálnej hodnoty 6 Sk „Pozdravné blahoželané“ s kupónom, potlačeným logom výstavy.

Na webovej stránke POFISu bola k tejto známke a v pokynoch na zhotovenie personalizovanej známky uvedená informácia, že známky s nepotlačeným kupónom „sú nepredajné“. Takáto nešťastná formulácia bola pre filatelistov, bohužiaľ, nepravdivá a zavádzajúca, lebo skutočnosť zakrátko po ich vydaní ukázala, že tlačové listy s nepotlačenými kupónmi v zmysle pravého významu tohto slova *predajné* sú, dokonca veľmi dobre.

Stalo sa totiž, že v niektorých ponukách sa tento

produkt objavil za dosť vysoké sumy, napriek predchádzajúcim uisteniam filatelistom, že sa tak v žiadnom prípade nestane. Osobne sa domnievam, že vhodnejšia formulácia zrejme mohla byť taká, že „známky s nepotlačenými kupónmi nie sú určené na voľný predaj“. Po tejto menšej afére, keď sa niekoľko tlačových listov dostalo k obchodníkovi a následne medzi zbera-

cu tulipánov s logom výstavy SLOVOLYMPHILA (9 Sk) a naposledy v minulom roku to bola 10 korunová známka Devín s logom Policajného zboru Slovenskej repub-

liky. Emisný plán na rok 2006 uvádzal iba samotnú známku a webová stránka ju uvádzala zobrazenú aj s potlačeným kupónom.

Informácie o výrobe personalizovanej známky na www stránke POFISu pri každej z ďalších týchto uvedených známok poznámku o nepredajnosti nepotlačených známok s kupónmi už neobsahuje. Prax je totiž taká, že v súčasnosti si môže každý zberateľ zakúpiť za výrobnú cenu potlačených kupónov každý z uvedených tlačových listov personalizovaných známok.

Keďže pošta vydala väčšinu týchto známok oficiálne aj s prítačcou na kupónoch, sú oficiálnymi filatelistickými materiálmi, s využitím nielen v zbierkach, ale aj v námetových exponátoch, ak sa na ne viaže obraz známky alebo prítač. Prítačce súkromných osôb, logá firiem slúžiacce na ich propagáciu a pod. sú však neoficiálnymi materiálmi na objednávku súkromných osôb alebo právnic-

ých osôb, a teda sú nefilatelistickým materiálom. Ich využitie v exponátoch by bolo viac na škodu ako na ošoh.

V zahraničí sa personalizované známky začali ponúkať v Austrálii a využili to nielen medailisti OH v Sydney v roku 2000 (medzi nimi aj naši), ale aj mnohí návštevníci hier.

V Rakúsku sa zhotovujú prítláče na známky, na kto-

rych je už predtlačný názov krajiny a nominálna hodnota. Tieto známky, o ktoré sa zdá, že je celkom slušný záujem a prinášajú aj niektoré netradičné námety, si možno prezrieť na [www stránke rakúskej pošty](http://www.stranke.rakuskej.posty).

Z Nemecka pochádza prax zhotoviť prítláč na celinu. Ako to však súvisí s oficiálnosťou vydania, a teda s oprávnenosťou využitia tohto materiálu filatelistami?

Strelol som sa v jednom zahraničnom odbornom filatelistickom časopise s tým, že zverejňuje výšku nákladov personalizovaných známok s uvedením zobrazených osôb, dôvodov vydania, napr. jubileum zobrazenej osoby, významné výrocie podniku, filatelistická akcia, výrocie regionálnej udalosti, atď. Mám neoverenú informáciu, že tieto údaje sú zverejňované až pri náklade 200 TL (skôr by som však veril, že pri 200 ks známok). Cena za jeden tlačový list v eurách x počet listov je dôvodom na to, aby sa prípadnému nášmu záujemcovi poriadne „pretočili panenky“. Sú potom tieto výrobky už s puncom oficiálnosti? A teda plnohodnotným materiálom?

Ale vráťm sa k našim personalizovaným známkam.

Vzhľadom na to, že personalizované známky možno dostať kúpiť aj nepotlačené, do zbierok aj exponátov s vyššou mierou špecializácie možno zaradiť aj príslušné varianty známok s kupónmi, ktoré umožňuje usporiadanie tlačových listov, a to s čistými aj s potlačenými kupónmi. (Samotná známka „sólo“, potom známka s ľavým kupónom, známka s pravým kupónom, známka s ľavým aj pravým kupónom a spojka dvoch známok s kupónom uprostred.)

Skrátka špecializovaní zberatelia sa majú na čom vyžívať. A ak zberatelia nájdu doklady o použití personalizovaných známok aj v poštovej prevádzke, bude to len dôkaz, že tieto produkty pošty našli svoje oprávnenie na vydanie, a nielen na ich umrčtenie v zberateľských zásobníkoch.

Tento príspevok musí mať aj svoje pokračovanie. Práve som od priateľov filatelistov dostal informáciu, že niektoré pošty dostali 10-korunový „Devín“ s potlačeným kupónom k 50. výročiu podpísaniu Rímskej zmluvy, ktorá viedla ku vzniku Európskej únie. Pri zisťovaní súvisiacich informácií som sa dozvedel, že prítláč na kupóne objednala Európska únia na účely propagácie

a pripomenutia tejto udalosti širokej verejnosti, keď hradila aj náklady spojené s realizáciou a dodala aj prítláčový motív. Cieľom bolo, aby sa známka s kupónom dostala na bežnú korešpondenciu a týmto spôsobom sa pripomenulo významné výrocie.

Teda v žiadnom prípade nejde o samostatné vydanie známky mimo emisného plánu, ale len o prítláč na kupóne už predtým vydané známky.

J. Mička

Predstavujeme ďalšie zberateľské odbory (4)

Zlatá éra zberateľov prekvapení z kindervajec

Takto možno charakterizovať obdobie od roku 1996 až do začiatku nového tisícročia. Firma Ferrero mala už ustálený program svojej výroby i distribúcie. Figúrky sa rozdeľovali na dve kategórie. Prvú tvorili figúrky z predaja vajíčok určených pre región, v ktorom boli zahrnuté symboly CZ aj SK. Hračky boli totožné s novou talianskou sériou.

Čas emisie bol od jesene do leta nasledujúceho roka. Na označenie sa používal symbol K+ dvojcíslicie roka, lomeň porádovým číslom hračky. Sada figúrok bola len opakovaním už skôr vydaných figúrok v Taliansku či Nemecku.

Niekedy mala sada farebnú, málokedy aj technickú zmenu. Niektoré figúrky mali síce až štyri roky, umožnili však nahradiť chýbajúce figúrky z prvých vydaní za ďaleko nižšiu cenu, alebo vytvorili špecializovanú zbierku „českých“ alebo „slovenských“ figúrok.

Reklamná upútavka na novú kolekciu vajíčok

Druhú kategóriu tvorili figúrky-novinky vydané v Taliansku alebo Nemecku. Novinky bolo možné získať len

z nových vajíčok. Pri známom systéme, že v každom piatom, ale častejšie siedmom vajíčku je figúrka, bolo úplne normálne, že cena za sadu novinky bola 45 - 55 mariek. Po troch, štyroch mesiacoch sa cena ustálila na 35 až 40 mariek. Ak si zberateľ chcel budovať špičkovú zbierku, musel počítať s čiastkou minimálne päťtisíc korún za rok, a to len za figúrky! V tom čase zberatelia pozerali na svoju zbierku ako na určitú hodnotu. Boli ochotní zaplatiť sedemsto až tisíc korún za novú sadu, pričom neprihľadali na to, že sú to predsa len hračky pre deti. Tá hodnota sa javila ako trvalá. Napriek tomu, že u nás vychádzali dve sady ročne, ďalšie tri sady z noviniek nám unikali.

Reklamná upútavka na nové figúrky v Taliansku z roku 1998. U nás tieto figúrky zatiaľ nevyšli a zrejme už ani nevyjdú

Kúpiť si kompletnú sadu bolo síce nákladné, ale pohodlné. Ďalšou možnosťou bolo kúpiť nemecké vajíčka. Istotu približne 13 až 18 figúrok poskytoval nákup celého balenia. Avšak nie záruku celej sady. Ešte väčšou istotou bolo kúpenie celej neporušenej palety s 864 kusmi vajíčok. Z tej sa dalo zložiť aj niekoľko sád a ostali tiež jednotlivé figúrky do celkového počtu asi 115 až 140 kusov. Rozpredať alebo vymeniť ostatných 720 kusov bolo úplne nemožné. V konečnom dôsledku však takto získaná sada vyšla ešte drahšie. O niečo výhodnejšie to bolo pre zberateľa, ktorý zbieral všetko. V Nemecku boli iné hračky a iný typ papierikov s vyzobrazením nielen pre sady, ale aj pre hračky.

Náhodný nákup niekoľkých vajíčok nie je v podstate rozhodujúci. Môžete mať šťastie alebo smolu. Kúpite tri vajíčka a s trochou šťastia nájdete tri figúrky. Ak sa vám okamžite zvýši sebevedomie, skúste pokus opakovať ešte 10x za sebou. Ďalšie zarúčené rady typu: figúrky hľadaj v rohových vajíčkách, najviac figúrok je v dolnej časti balenia a podobné, sú najskôr z ríše snov. Rozho-

dújúce je vždy celé neporušené balenie. V Nemecku boli a sú dva druhy balenia. Škatuľa s obsahom 72 kusov a paleta s 864 kusmi vajíčok.

Čo obsahuje jedna škatuľa?

To sa úplne presne dozvieme až po jej rozbalení. Autor rozbalil mnoho a mnoho škatúľ. V priemere možno očakávať príslušný počet tvrdých figúrok podľa

o z n á m e n i a , ktoré sa uvádza na škatuli. Teda v každom piatom alebo siedmom. Ale napríklad posledné balenia krokodílov ponúkalo figúrku v každom treťom vajíčku. Táto norma sa celkom plní, občas sa prekročí, najčastejšie pri štarte novej série. To znamená,

ná, že možno nájsť asi 13 až 18 figúrok, v lepšom prípade i cez dvadsať. Nezaručuje to, že nájdete celú sériu. Niekedy áno, ale väčšinou sedem až deväť druhov zo sady. Balenie prebieha po celý čas trvania série, pokiaľ nie je nahradená novou. Na začiatku dochádza niekedy k nevyrovnanosti druhov, a keď séria končí, nájdu sa väčšinou aj figúrky, ktoré boli spočiatku nedostatkové. Ak sa niekedy stala určitá figúrka nedostatkovú, podstatne stúpla aj jej cena. To sa však dalo zistiť pri opakovaných nákupoch. Orientáciou boli čísla šarží vytlačených na obale vajíčka. Podľa nich bolo možné tiež rozlíšiť, či sú vajíčka zo škatule alebo z palety. V obchodoch mnohokrát dopĺňali do škatule alebo palety rôzne zvyšky, čo zberateľov úplne pomýľilo. Najmä v škatuliach pred pokladňou alebo medzi ostatnými cukrovinkami. Preto možno odporúčať nákup len z palet umiestnených na viditeľnom mieste a označených reklamným panelom.

Ďalším zberateľským problémom sú balenia predávané v období medzi sériami. Tieto balenia obsahujú jedine a len hračky! Dôležité je sledovať vyobrazenia na škatuli alebo na palety. Ak sa rozhodnete kúpiť celú škatuľa a chcete mať istotu, že v nej nájdete to, čo tam má byť, žiadajte vždy celé neporušené balenie. Platí to nielen pri nákupoch v Nemecku, ale i u nás. Aj keď dnes, po zjednotení noviniek medzi nami a ostatnými regiónmi, nie je rozdiel pri nákupe vajíčok taký veľký, predsa len odlišnosti sú. V Nemecku ešte stále vychádza viac noviniek ako u nás.

Tiež zberatelia papierikov s vyobrazením dobre vedia, že v Nemecku sú stále iné, i keď hračky sú rovnaké. Nakupovanie väčšieho počtu vajíčok ostáva aj naďalej pre niektorých zberateľov spôsobom, ako si doplniť zbierku alebo svoje obchodné zásoby. Možnosť kúpiť si na burze len potrebnú figúrku asi nikdy neohrozí predaj kindervajíčok. Pre väčšinu zberateľov to bude stále len možnosť, ako si doplniť zbierku figúrkami, ktoré v kúpených vajíčkách nenašli. Nakoniec i tí, ktorí figúrky len predávajú, ich tiež musia niekde nakúpiť. A v neposlednom rade stále pôsobí faktor prekvapenia. Čo v tom vajíčku asi bude...?

Palettenhänger-nájdete iba na nemeckých paletách. Keď na tejto upútavke nenájdete figúrku, nekupujte vajíčka, kúpíte si len hračky, pretože figúrky v takom balení vôbec nie sú.

Prišli sme na koniec prvej kapitoly, kapitoly voľného rozprávania o faktoch a skúsenostiach so zbieraním figúrok z kindervajíčok u nás i vo svete. Od pionierskych začiatkov až po koniec tohto najlepšieho obdobia v tomto zberateľskom odbore.

V ďalšej kapitole už nájdete viac konkrétnych údajov o rozdelení druhov figúrok, hračiek a ďalších vecí, ktoré možno nájsť po rozbalení čokoládového vajíčka od firmy Ferrero. Technická disciplína – ako by povedal odborník. Ale ani také rozprávanie nemusí byť nezaujímavé.

Jiří Neruda

(Ukážka z publikácie „Sbíráme figurky“, vydanéj Klubom sběratelů kuriozit)

(z materiálův KSK pripravil -pem-)

Klub sběratelů kuriozit@
pošt. schr. 85, 162 00 Praha 6, tel. 235 357 788
e-mail: klubsběratelukuriozit@quick.cz,
www.sberatel ksk.cz

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

vyhodnotenie tretieho kola šiesteho ročníka našej súťaže môžeme začať potešiteľným konštatovaním, že počet súťažiacich opäť prekročil päťdesiatku a oproti predchádzajúcemu kolu stúpol aj počet bodujúcich príspevkov. Potvrďuje sa trvajúci záujem o dva úspešné seriály, o vývoji našej známkovej tvorby a o školu numizmatiky, ktorá prináša mnohé zaujímavé skutočnosti súvisiace s mincami.

Prvá priečka s veľkým náskokom patrí jedenástej časti príspevku Známká a známková grafika, keď získala 37 hlasov. Poštový lístok Kriváň na druhej priečke dostal 19 hlasov a Malá škola numizmatiky na tretom mieste získala 18 hlasov. Na štvrtom mieste s 15 hlasmi zabodoval príspevok o Jozefovi Balážovi. Úvodný príspevok nového seriálu o operenoch ako spoločníkoch človeka dostal 14 hlasov, a tým získal piate miesto. Na šiestom mieste za 12 hlasov sa umiestnil článok o papieri niektorých našich známok tlačených ocelotlačou z plochých dosiek.

Počet vašich odpovedí vo vyhodnocovanom kole bol 51, za všetky ďakujeme a najmä za vaše ďalšie hodnotenia a pripomienky.

Aj napriek výraznému náskoku víťazného príspevku, hlasy na ďalších miestach boli rovnomernejšie rozdelené, a tak príspevky na prvých piatich miestach v tomto kole získali 60 % všetkých vašich hlasov. Bodovalo spolu 16 príspevkov (v predchádzajúcom kole 15). Na prvú otázku správne odpovedalo 50 súťažiacich. Na druhú otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 47 súťažiacich.

■ Vyhodnotenie 3. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky, okrem jedného, správne identifikovali všetci súťažiaci – vyobrazený bol detail známky 40 h (Pof. 831) Elena Maróthy – Šoltéssová z emisie „Významné osobnosti vedy a kultúry“ vydané v r. 1955.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „ktorá slovenská známka je venovaná našej významnej spisovateľke a verejne činnej žene a pri akej príležitosti bola vydaná“, mala byť: známka č. 389 Osobnosti – Terézia Vansová, 150. výročie narodenia.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v marcovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich (37) udelili prvé miesto **A. Paulínyovej** za jedenáste pokračovanie

seriálu **Známká a známková grafika**. Na druhej priečke s 19 hlasmi sa umiestnil **R. Klíma** za **Poštový lístok „Kriváň“ – pohľady z viacerých strán**. Za pätnáste pokračovanie **Malej školy numizmatiky** získala **E. Minarovičová** 18 hlasov a tým tretie miesto. Štvrtú priečku za 15 hlasov získal **R. Fischer** za esej **Jozef Baláž – hodnota osobnosti**, ktorá tvorila 24. Zberateľské state. **J. Solava** za prvú časť nového seriálu o **Operenoch, spoločníkoch človeka – Vrabec**, získal 14 hlasov a tým piatu pozíciu. **P. Karaba** za **Papier niektorých známok tlačených ocelotlačou z plochých dosiek** získal za 12 hlasov šiestu priečku. Siedmu priečku za 10 hlasov získal **D. Evinic** za príspevok **Doplňovacie kolky na slovenských fiškálnych celniach**. Na ôsmom mieste sú tri príspevky, keď získali po osem bodov: **J. Korený – Slováci v protichemickej jednotke v koalíčných operáciách Púštna búrka; Predstavujeme ďalšie zberateľské odbory – modely áut a M. Halko – Aj v Humennom stál Štefánik**.

Ďalšie hlasy (1 až 5) súťažiaci priznali ešte ďalším šiestim príspevkom.

Výhercami tretieho kola VI. ročníka súťaže sú **Rudolf Hutta, Šajdíkové Humence** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Jozef Hudáč z Nitry** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 150 Sk). Srdečne blahoželáme!

■ 5. – májové KOLO SÚŤAŽE

Do 5. kola 6. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktoré slovenské známky boli vydané s rovnakým námetom, pri akej príležitosti a v rámci akého emisného radu bola vydaná jedna z nich?

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v májovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do 31. mája 2007. Za účasť v súťaži ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

FIRMA ZBERATEL®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

www.zberatel.com

Návštívte internetové stránky firmy

ZBERATEL®

Kliknutím na titulykú úvodnej stránky sa
dozviete ďalšie informácie z jednotlivých
oblastí zberateľstva a o aktuálnych ponukách
firmy Zberateľ®

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk; www.filatelia-album.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prílače, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poš-
tové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympijské
hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg Filatelia - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,
0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk
Po – Pia: 10.00 – 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

List z Viniusu

Obnovená Litva vznikla 11. marca 1990 • Slovenská zástava na litovskej známke

- Nová Litva má ku koncu roka 2006 spolu 448 poštových známok • Viani 25 nových známok
- Aktuálny kurz NBS je 1 LTL = 9,972 SKK

Litovská republika je jednou z pätnástich následných krajín bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík. Jej známky však nezačali vychádzať až po rozpade ZSSR, ale už v období medzi dvoma vojnami v minulom storočí, teda od roku 1918 do 1940, keď sa Litva stala súčasťou ZSSR. V nasledujúcich 50 rokoch tam potom platili sovietske poštové známky. Nová (alebo obnovená) Litovská republika vznikla 11. marca 1990 po tragických udalostiach vo Viliuse, ktoré mali za následok

aj desať obetí. Dnes sme spolu s Litvou členmi spoločného štátneho útvaru –

Európskej únii, kam sme spoločne vstúpili 1. mája 2004. K tejto udalosti vyšli v rovnaký deň aj poštové známky v oboch štátoch, na ktorých sú zástavy Litovskej republiky a Slovenskej republiky.

Obnovením Litovskej republiky sa okamžite začali aj snahy o vydávanie poštových známok i ostatnej poštovej produkcie. Je zaujímavosťou, že prvým poštovým produktom bola celinová obálka s vytlačenou známkou s námetom symbolického zobrazenia Slobody ako anjela, ktorá vyšla 17. mája 1990 v hodnote 5 (vtedy ešte) kopejek a platila len na území Litvy. Formát, kvalita a vzhľad zodpovedali tradičným sovietskym obálkam. Prvé litovské známky po získaní suverenity vyšli až 7. októbra 1990 a dovtedy pošta používala sovietske známky. V prípade

použitia obálky so známkou Slobody vznikali zaujímavé zmiešané frankatúry.

Litva počas predchádzajúcich 16 rokov vydala 448 poštových známok. Ich námety odzrkadľujú politický, spoločenský, kultúrny i športo-

vý život tejto baltskej krajiny, jeho bohatú históriu, aj významné osobnosti a udalosti.

V roku 2009 si Litva pripomenie tisícročie svojej štátnosti. K tomuto jubileu sa už od roku 2001 začali vydávať z n á m k y

a hárečky, ktoré pripomínajú históriu a kultúru tohto územia, ktoré bolo v stredoveku významným štátom a počas vlády kniežata Vitautasa sa rozprestieralo od Baltického mora na severe až po Čierne more na juhu, od poľských rovín na západe, po dnešný ruský Smolensk.

Čo priniesol rok 2006 do zbierok filatelistov? Vláňajšia poštová produkcia Litvy predstavovala 25 nových známok a začala sa 28. januára vydaním známky k zimnej olympiáde v talianskom Turíne a pokračovala 11. februára vydaním tradičnej série troch známok pripomínajúce významné osobnosti – sochára Petrasa Rimša, historika Adolfa Šapoka a spisovateľa Antanasa Vaičiulatsa. Nasledovala známka s kupónom zobrazujúca pohľady na Vilnius od maliara Vilčinskisa. Ďalšia známka pripomenula 80. výročie sociálneho poistného systému v Litve a dve známky s jedným kupónom priniesli námety zo zbierok múzeí. Prvá zobrazila hudobnú skrinku z roku 1919 a druhá filmovú kameru z roku 1930.

V apríli (15.) vyšli dve známky spoločného námetu Európa „Imigranti očami mladých ľudí“. Májové vydanie

bolo tradične venované erbom miest – mestám Kupiškys, Šakiai a Šilutė.

Druhý polrok otvoril háreček k už spomínanému

1000. výročiu Litvy, ktoré sa bude oslavovať o dva roky. Emisia so štyrmi známkami zobrazuje epizódy dôležitých udalostí v litovských dejinách –

založenie Univerzity vo Vilniuse v roku 1579, Andrusovský mier v roku 1667, začiatok práce sejmu (parlamentu) v roku 1788 a povstanie T. Koscijuška

v roku 1774. Na dvoch kupónoch medzi dvojicami známok a na okrajoch hárečka je zobrazená stredoveká mapa Litvy a logo osláv tisícročnice. Ďalším emisným počínom bola už tradičná séria dvoch známok Litovské kostoly, ktorá zobrazila katedrály vo Vilniuse a v Kaunase. V septembri vyšli v sútláči dve známky venované ochrane fauny, dve známky emisie „Z dejín“ pripomenuli založenie litovskej pošty v roku 1918 a 100. výročie prvej litovskej opery. Posledné dve známky roka boli venované vianočným sviatkom a príchodu nového roka 2007.

Okrem uvedených známok boli vydané aj výplatné známky s námetom strešných ružíc v hodnotách 10 a 20 centov a 1 a 1,30 Lit.

Väčšina známok ročníka 2006 bola vytlačaná v tlačiarňi firmy Vaba Maa v estónskom Talline, časť (najmä hárečky) v budapeštskej štátnej tlačiarňi.

(SKK). Podľa posledného kurzového listka NBS je 1 LTL = 9,972 SKK.

Pre zaujímavosť uvádzam kurz litovského litu (LTL) k slovenskej korune

Vladimír Priputen

VI. slovensko-poľská filatelistická výstava BRATISLAVA 2007

Zväz slovenských filatelistov v spolupráci s Poľským inštitútom v Bratislave a Slovenskou poštou, a. s. – POFIS, pripravuje bilaterálnu slovensko-poľskú filatelistickú výstavu, ktorá nadväzuje na tradíciu dvojstranných výstav medzi ZSF a PZF poriadaných od roku 1997. Výstava bude II. stupňa a uskutoční sa v termíne od 20. do 28. októbra 2007 vo výstavných priestoroch Poľského inštitútu na Námestí SNP v Bratislave.

Záujemcovia o vystavenie svojich exponátov, spĺňajúcich kvalifikáciu podľa Výstavného poriadku ZSF, si môžu vyžiadať prihlášku na sekretariáte ZSF (Radlinského 9, 81211 Bratislava 1), prípadne na tel. č. 0908 943335.

Organizačný výbor výstavy

II. Slovensko – poľská filatelistická výstava Bratislava '99

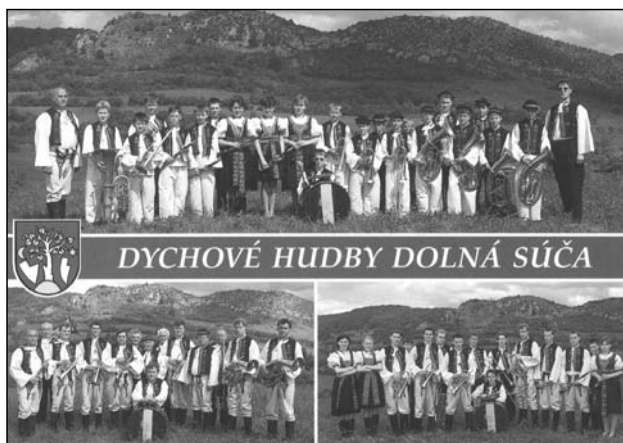
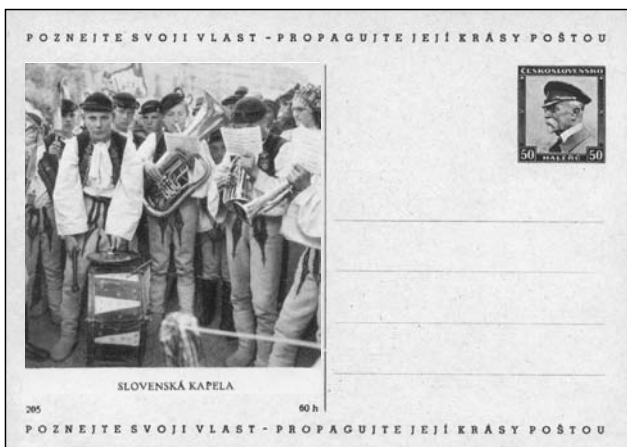

1936 pozvaný na týždenný zájazd do Prahy, členovia si rôznymi aktivitami zarobili na cestu. Pre všetkých to bola prvá cesta vlakom. Bol to výborný a veľmi populár-

Spoznal som slovenskú kapelu na poštovom lístku!

„V tretom čísle tohtoročného Zberateľa ste pod názvom ‚Poznáte obrázky z poštových lístkov‘ uverejnili príspevok o niektorých, doteraz neidentifikovaných, vyobrazeniach na čl. a slovenských poštových lístkoch. Som rád, že môžem príspef do lúštenia tejto zaujímavej ‚tajničky‘. Som presvedčený, že sa mi podarilo identifikovať jeden z reprodukováných obrázkov. Ide o obrázok na poštovom lístku zo série CDV 69/219 Poznajte svoju vlasť – propagujte jej krásu poštou, pod ktorým je text Slovenská kapela. Na tomto lístku je zobrazená dychová hudba z Dolnej Súče. Táto kapela vystupovala v roku 1936 v Prahe v tradičných súčanských krojoch“

Tolko z listu, ktorý nám poslal pán **Rudolf Pleva z Dolnej Súče**. A pripojil aj brožúrku s názvom „Okolo Súče – s dychovkami“, vydanú v roku 1992. V nej sa možno dočítať o miestnom učiteľovi Rudolfovi Hečkovi, ktorý v roku 1926 v Dolnej Súči založil spevokol a v roku 1930 oživil hudobný súbor, ktorého repertoár tvorili miestne ľudové spevy, tance a tradície. Súbor nacvičoval v triede vo večerných hodinách pri petrolejovej lampe a sviečkach. Keď bol súbor v roku

ny súbor, v tých časoch jediný svojho druhu na Slovensku, ak nie v celej republike.

Na prevzatom obrázku zo spomínanej publikácie je národopisná skupina s dychovou hudbou z Dolnej Súče v Prahe v roku 1936.

Obrázok na poštovom lístku zrejme zachytáva kapelu pri jej pražskom vystúpení. Kroje muzikantov s typickými znakmi možno v oboch obrázkoch veľmi ľahko porovnať. A že táto pekná tradícia žije v Dolnej Súči aj v súčasnosti, svedčí pohľadnica z terajšieho obdobia.

(red.)

Ad: Chybný orez hárčeka

Na príspevok Petra Karabu týkajúci sa chybného orezu hárčeka „Film Jánošík“, ktorý bol uverejnený v štvrtom čísle Zberateľa, reagoval náš čitateľ R. K. z Bratislavy. Redakcii predložil dvojicu hárčeka, z ktorých

s katalógovým údajom 80 x 88 mm, pričom jeho ľavý okraj je podstatne užší. Normálne, takmer presne symetricky orezaný hárček má ľavý okraj široký (meraný od stredu perforačných otvorov) 12 mm, hárček s posunutým orezom má ľavý okraj o 4 mm užší.

Ak berieme do úvahy použitú tlačovú techniku (ro

tych jeden má tiež viditeľne posunutý orez. Oba hárčeky dostal v rámci novinkovej služby v klube filatelistov.

Ide o hárček vydaný 1. júna 1995 k 100. výročiu organizovanej filatelie s dvoma známkami nominálnej hodnoty 3 Sk (H 69). Rozmery hárčeka sú v súlade

tačná ocelotlač v kombinácii s hlbkotlačou), tak na jedno otočenie valca sa vytlačilo 2 x 6 hárčeka. Z usporiadania tlačovej formy možno usudzovať, že teoreticky sa môže vyskytovať ešte najmenej jeden takto orezaný hárček. Nájde ho niekto vo svojej zbierke? **(red.)**

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 4/ 2007

Úvodný analytický príspevok je z oblasti poštovej histórie, keď L. Kunc približuje čs. predbežné ceniny. Českú známkovú tvorbu 2006 pohľadom dlhoročného zberateľa-námetára v druhej časti hodnotí S. Strnad. Z oblasti poštovej histórie je aj príspevok Fr. Beneša st., ktorý 35. časťou pokračuje v seriáli Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, pričom sa 13. dielom vracia k začiatkom, k Hlučínsku (Sliezske). V znaleckej hliadke sa A. Tekel detailne zaoberá súvislosťami s poštovým použitím 30 h nezúbkovanvej červenofialovej známky Hradčany. V nosnom rozsiahlom príspevku sa Fr. Beneš dôkladnejšie zaoberá numizmatikou ako staršou sestrou filatelie a porovnáva prístupy k zbieraniu s filateliou. V. Feldmann pokračuje v seriáli Názvy mesiacov filatelistsky a pridáva apríl. A. Černý si v novom seriáli Ženy

a bohemiá všima zaujímavé ženy so vzťahom k Česku. V odbornej literatúre je recenzia na dve nové vydania katalógov Michel – špeciál Rakúsko a špeciál Švajčiarsko a Lichtenštajnsko. Z tradičných rubrik sú tu informácie o novinkách Českej pošty, o nových známkach vo svete a aktuálny SČF.

■ SPRÁVY SFZ č. 189 (1/2007)

Spravodajca Slovenského filumenistického zväzu z pera predsedu V. Gajdoša prináša informácie o slovenských novinkách, o novom katalógu Slovensko 2006 (od r. 1993) a upozorňuje, že štvorcové nálepky označujúce nebezpečné látky nie sú zápalkové nálepky. M. Kubiš z Brna píše o slovenských hárčekoch patriacich do zbiere filumenistov. O výstave v Trebišove sa možno dočítať v rubrike Prečítali sme za vás. Pokračuje rubrika Krátke informácie, zaujímavosti a oznamy členom. Záver tvorí inzercia.

(spracoval -pem-)

AUKCE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každý druhú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, NUMIZMATIKA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovíčova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9.30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedeľu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00 hod., prístavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Penzión Čierna pani I • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA I Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 • druhý pondelok v mesiaci o 17.00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA** - FILATELIA • Studentský domov MĽADOSŤ • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Dom Matice slovenskej, Dolnočermánska 737 • Párne utorky od 15. hod. do 17. hod. • Stoly a vstup na oboch miestach bezplatne ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 do 18.30 hod. v zasadačke pošty Poprad 2 (pri stanici ZSR) na 2. posch. ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22 • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. a každú nedeľu od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri Kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9.00 do 11.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA I Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **ŠPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • Klubové stretnutia Centrum voľného

času ADAM, Levočská 14 • každý páry týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TREŇČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TREŇČÍN** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Tirnava • Zborová sieň ECAV (vedľa ev. kostole), Nám. SNP • Každý štvrtok od 16. do 17.00 hod. ■ **VRANOV n / Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Vináreň Tibava, Duklianskych hrdinov 1235 • Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 0905 547 950, 0911 547 950 ■ **ŽILINA** KF Žilina • Dom Matice slovenskej, Hollého 11 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. □(R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

► 5. máj 2007 BRATISLAVA

STRETNUTIE ZBERATEĽOV mincí, vyznamenaní, pohľadníc, odznakov a telefónnych kariet. Stredisko kultúry, Vajnorská 21, od 8.00 do 12.00. ☎ 02/4437 3763, 4437 2620. Ďalšie stretnutie 2.6.

► 12. máj 2007 BRATISLAVA

CELOŠTÁTNE VÝMENNÉ STRETNUTIE FILATELISTOV, Kultúrny dom Dúbravka, Saratovská 2/A. Objednávky stolov: Ing. Ludovít Böhm, ☎ 02/ 4329 5360. Ďalšie stretnutie 8.9.

► 12. máj 2007 DOLNÝ KUBÍN

CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV (mince, bankovky, známky a ďalšie odbory), Mestské kultúrne stredisko, od 7.00 hod. Info: ☎ 0907 317 704.

► 12. máj 2007 POPRAD

MEDZINÁRODNÁ BURZA - filatelia, pohľadnice, mince a iné. Sála SOU stavebné, Okružná ul., od 7.00 hod. do 13.00 hod. ☎ 0903 84 00 10.

► 12. máj 2007 TREŇČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: ☎ 032/651 53 03, 0905 267 519.

► 13. máj 2007 KOŠICE

STRETNUTIE ZBERATEĽOV A NUMIZMATICKÁ AUKCIA, Kongresové a spoločenské centrum hotel KOHAL, Trieda SNP 61, od 7.00 do 12.00 hod. ☎ 055 678 7054 (od 20.00 do 21.00 hod.). Ďalšie stretnutie 14.10., 2.12.

► 13. máj 2007 SENICA

ZÁHORÁCKA BURZA VŠETKÝCH ZBERATELSKÝCH ODBOROV (tzv. blšie trhy), reštaurácia Wiliam Wallace, Hviezdoslava ul. (vedľa hotela Senica) od 8.00 do 12.00 hod. Info: Miroslav Sukopčák, ☎ 0905 358 707. Ďalšia burza: 10.6.

► 13. máj 2007 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, filatelia, filokartia, numizmatika, budova INGEO, Bytčická 16, od 7.00 hod. ☎ 041/421 2977, 0904 526 563.

► 20. máj 2007 TREŇČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA, Kultúrne centrum Dlhé Hony, ul. 28. októbra 2/1168.

➔ 26. máj 2007 NITRA

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV; poriada Antik Media v SOU stavebnom Nábr. Mládeže 1. T 0905 267 519.

➔ 26. máj 2007 TRNAVA

BURZA ZBERATELOV ZNÁMOK, POHLADNÍC, MEDAILÍ, ODZNAKOV, PLATIDIEL a ďalších predmetov zberateľského záujmu v Dome kultúry, Trojičné nám. 10, od 7.30 do 12.00 hod. T 033/5515354, 0905 115 910. Ďalšia burza: 23.6.

➔ 27. máj 2007 LEVICE

BURZA ZBERATELOV ZNÁMOK, POHLADNÍC, PLATIDIEL. KD Junior, od 8.00 do 12.00 hod. T 0905 391 855. Ďalšia burza: 14.10.

➔ 2. jún 2007 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: T 032/651 53 03, 0905 267 519.

➔ 10. jún 2007 NITRA

HOBBY STRETNUTIE ZBERATELOV ROZNYCH ODBOROV, Párovská č. 1, od 7.00 do 12.00 hod.

➔ 10. jún 2007 SENICA

ZÁHORAČKA BURZA VŠETKÝCH ZBERATELSKÝCH ODBOROV (tzv. bišie trhy), reštaurácia Wiliam Wallace, Hviezdoslava ul. (vedľa hotela Senica) od 8.00 do 12.00 hod. Info: Miroslav Sukopčák, T 0905 358 707.

➔ 10. jún 2007 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, všetky odbory, budova INGEO, Bytčická 16, od 7.00 hod. AUKCIA starožitností o 9.00 hod. T 041/421 2977, 0904 526 563.

INZERCIA

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filateliov Košice prijmu a zašlú výbery do kolovania. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor Magda, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-091

■ **KÚPIM CELINY SŠ použité na oslobodenom území** od decembra 1944 do apríla 1945 T 0903 131848 Z-092

■ **FILATELIA CLUB Dolný Ohaj** (okr. NZ) – výmena známok T 0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk, www.filateliacub.host.sk Z-093

■ **HLADÁM použité nepoškodené slovenské dobíjacie** kupóny GSM Orange: Star Wars-Episode III a Superman sa vracia. T 0908 14 65 59 Z-094

■ **PONÚKAM VÝBERY ZNÁMOK** do kolovania (len pre kluby). Provízia 20%. Pavol Kováč, Hanojská 4, 040 13 Košice, T 055/636 1619, 0918 674 007. Z-095

■ **PREDÁM ZNÁMKY ZSSR** Mi. 398A (Vzducholod 15k) ★ za 190 Sk, Zakarp. Ukr. Mi 83 (Hviezda 40) © za 110 Sk, Mi 84 (Hviezda 60) © za 150 Sk, Taliansko Mi 429 (10.výročie 2,75 L) © za 310 Sk. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43, T 02/ 6542 5054 Z-096

■ **ZA PEČIATKOVANÉ CELINY, celistvosti** z rokov 1938 –1953, listiny s kolkami, dám čiernotlačé, filatelistické, fiškálne materiály, staré listiny a filatelistickú literatúru. Dušan Evinic, Pólska 4, 040 01 Košice Z-097

■ **PRÍJMEM kvalitné výbery** známok do 1945, série, celiny.

Kolónie F. GB, P, I vitané. Aj pohľadnice. T 0903 708 613. Z-098

■ **VYMENÍM © známky** Deutschland za © známky Slovenska – všetky. **Vyменím** H č. 2 Liechtenstein ★★ za ★★ zn. Slovenska (H a väčšie hodnoty zn.). Ivan Roudenský, Poste restante, 062 01 Starý Smokovec. Z-099

■ **PONÚKNITE ★★ zaujímavé VCH** na ocelotlačových známkach SR aj väčšie bloky. Ponuky na e-mail: huno136@pobox.sk Z-100

■ **KÚPIM ★★ DCH 1/40** Prešov č. 166 s tropickým lepom, príp. aj s VCH (posun perforácie). Väčší blok vítaný. Kúpim známky Nitra y Senice s tropickým lepom. Marián Halko, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z-101

■ **PREDÁM** zvyšk. materiál ©, ★★ Čs, Slov, ČaM, Európa, svet, jednotl., série, partie, skart, obálky, lístky, lit. a i. Cca 6 kg, 1900 Sk. Vhodné i pre stolkarove. J. Motulko, Kapitulská 2, 811 01 Bratislava, T 02/5443 5590 Z-102

■ **KÚPIM, VYMENÍM staré pohľadnice** Lipt. Mikuláša a najbližšieho okolia. M. Vtech, Vrbička 30, 031 01 Lipt. Mikuláš. Z-103

■ **VYMENÍM VCH** na známke č. 18 Zvolen (Zberateľ 11/2004) jeden vodorovný pás za rohový 4-blok č. 3 Ružomberok s vymazanou HT farbou plus detto pri č. 19 M. Kováč. Z-104

T 0902 674 389.

■ **KÚPIM zbierku** obálok prvého dňa (FDC) ČSR 1946 – 1992, ponúkните. (*421-2/6446 3419, 0915 754 934 Z-105

■ **PONUKA ZNÁMOK A MINCÍ.** www.filatelia-album.sk Z-106

■ **HLADÁM STARŠIE POHLADNICE** alebo fotografie pomníkov, sóch, pamätných tabúľ a podobných pamätníkov M. R. Štefánika na Slovensku: Zvolenská Slatina, Šurany, Predmier, Nitra, Letisko v Nitre, Hlohovec, Leopoldov, Turzovka a Povrazník pri Lubietovej. Pohľadnicu alebo fotografiu novej sochy v Skalici. Ing. Ján Maniaček, Dlhá 56, 949 01 Nitra, T 037/733 5060, 0907 340 929. Z-107

■ **KÚPIM** doklady slovenskej poľnej pošty 1939 - 1945, lepšie položky dobre zaplatím. T 0908 94 33 35 Z-108

■ **KÚPIM suveníry** Mladej fronty o najkrajšiu čs. známku – ročníky 1963, 1964, 1965, 1967 a 1970. J. Mička T 033/544 7311 – večer. Z-109

■ **DOPLNÍM vašu zbierku** Uhorska a Maďarska, všetko © a ★★. Július Kríž, Továrnská 21, 984 01 Lučenec. Z-110

■ **KÚPIM** medzinárodné odpovedné kupóny. M. Machara, Rázusova 20, 911 01 Trenčín. Z-111

■ **PREDÁM ★★** známky motív OH, futbal, vianoce – všetko celý svet. Pošlem ponuku podľa kat. Michel. Dobrá kvalita. Píšte slovensky. Lad. Nemeček, Postfach 1912, D-77909 Lahr, Nemecko Z-112

■ **PREDÁM** telefónne karty Slovenska. Zoznam za známku. Milan Halász, Ovrúčská 12, 040 22 Košice Z-113

■ **KÚPIM** rohové 4-bl. SR č. 2LH, č. 3LH, č. 4LD, č. 11LH, č. 15LH, č. 22LH, č. 39LD, č. 47PH, č. 56LD, č. 71PH, č. 139PD, č. 141LD, č. 144PH, č. 169PH, PD, č. 213LH a celistvosti so známami ČSR PP3, 766, 866, 908, 910, 911, 1511, 1512, 1513, 1514, Peter Ergh, Vážska 3560/1, 921 01 Piesňany. Z-114

■ **KÚPIM ZNL 1b** (svetlomodrý kartón) so známou č. 1 (znak 8,-). T 0907 13 15 51 So-Ne. Z-115

■ **HLADÁM** zberateľa na tému „Motyle“. Mária Mitošinková, Priehradná 1, 821 04 Bratislava Z-116

■ **KÚPIM** slovenský skart, najradšej po roku 2000. Kontakt: xixox@centrum.sk Z-117

■ **KÚPIM** 4-bloky, 6-bl., 8-bl., 10-bl. – len rohové, Londýnske vydanie z r. 1945. Vladimír Panáč, ul. Obrancov mieru 1151, 020 01 Púchov. Z-118

■ **HLADÁM celistvosti** z územia SR od r. 1993 s pečiatkami ambulatných pošt, poštových stredísk, poštovní, post-partner a pod. T 055 636 1909, e-mail: geric.miro@pobox.sk Z-119

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (➡ pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Bielorusko 2004, Metro, 573-74	35,-
Bielorusko 2006, Ohrozené vtáky – Cívik chocholatý, séria (1)	29,-
Bielorusko 2006, Vzácné netopiere, séria (3)	50,-
Bielorusko 2006, Vzácné netopiere, H	99,-
Bielorusko 2006, Akváriové ryby (4),	55,-
Bulharsko 1968, 1000 r. kláštora Rila (ikony), 1850-55	50,-
Bulharsko 2004, Ochrana prírody, BI 267	65,-
Bulharsko 2004, Vojenské lode, 4665-68	65,-
Bulharsko 2006, J. P. Rembrandt	65,-
Čína 1995, Rôzne figuríny tieňohry, 2608-11	10,-
Čína 1995, Pamiatky dynastie Ming, 2624-25	10,-
Čína 1995, 1500 r. kláštorov Šaolin, 2626-29	10,-
Falkland Isl. 1981, Farmárske zvieratá, 316-319	99,-
Francúzsko Antarktída 1956, Fauna, 2 – 7	890,-
Chorvátsko 1941, Doplatné s pretlačou, 43-46	25,-
Chorvátsko 1943, 3. filat. výstava v Záhrebe - historický obraz mesta zo 17. st., 115	60,-
Chorvátsko 2005, Davis cup 2005 (1)	30,-
Južná Afrika 1953, Pomoc poľnohospodár., 234-236	99,-
Kanada 1969, Vtáky, 438-440	99,-
Kirgizstan 1992, Ochrana prírody, 1 (1)	10,-
Kirgizstan 1992, Orol, 2 (1)	10,-
Kokosové ostrovy 1980, 25 r. pod austr. správou, 56-60	45,-
Kokosové ostrovy 1981, Lietadlá, 68-72	55,-
Kongo 2002, Papagáje, PL (9) + 2H	99,-
Kongo 2002, Sovy, PL + 2H	99,-
Kongo 2002, Vodné vtáctvo, PL (9)+2H	99,-
Kongo 2002, Praveké jaštery, PL (9)+2H	99,-
Kongo 2002, Život za polárnym kruhom-tučniaci, PL (9)+2H	99,-
Kongo 2002, Motýle, PL (9) + 2 H	99,-
Kongo 2002, Huby, PL (9) + 2H	99,-
Kongo 2004, Orchidey, PL (9)	65,-
Kongo 2004, Rôzne druhy vtákov, PL (9)	65,-
Kuba 1997, Karibská flóra, 4057-58	120,-
Kuba 1995, Osobnosti svetovej kinematografie, 3866-74	99,-
Kuba 1994, Rôzne druhy mačiek, 3730-35+BI	145,-
Moldavia 2001, Zvieratá z ZOO, 397-400 + BI 24	140,-
Moldavia 2005, Hady, jašterice, korytnačky, 4+H	120,-

Moldavia 2006, Šachová olympiáda (1)	55,-
Paraguay 1970, Krížová cesta, 2017-23, bez leteckých	15,-
Paraguay 1970, Umenie - kytice, (Renoir, Monet...), 2092-98	15,-
Paraguay 1970, Umenie - A. Dürer, 2117-23 bez leteckých	15,-
Paraguay 1971, Umenie - lovecké motívy, (Velazquez, Brun, Vernet), 2185-94	35,-
Paraguay 1971, Japonské umenie, 2199-2205 nekompl.	25,-
Paraguay 1972, Umenie - múzeum Asunción, 2325-34	35,-
Paraguay 1972, Fauna, 2385-91, bez leteckých	15,-
Paraguay 1973, Motýle, 2794-2801	40,-
Paraguay 1975, Umenie (Velazquez, Watteau, Rembrandt...), 2646-53	40,-
Paraguay 1975, Fauna, 2664-71	30,-
Paraguay 1975, Michelangelo, 2679-86	45,-
Paraguay 1976, Mačky, 2765-72	30,-
Peru 2004, Vydra – WWF (PL 4)	80,-
Pitcairn Isl. 1981, Krásy ostrova, 201-205	39,-
Pitcairn Isl. 1981, Veľké presídľovanie na Norfolk Isl., 206-208	39,-
Pobrežia Slonoviny 1963, Fauna, 251-54	250,-
Polsko 1989, Apollo 11, 3206A - hářček	45,-
Polsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115, hologram, 3,00 €	35,-
Polsko 2006, 250. výr. nar. W.A. Mozarta, 1 zn.	35,-
Rumunsko 1966, Umenie (Petrascu, van Eyck, El Greco), 2519-24	105,-
Rumunsko 1967, Umenie (Dimitrescu, L. Cranach, P.P. Rubens), 2576-81	75,-
Rumunsko 1967, Deň známky – litografia – D.A.M. Raffet, 2634	10,-

Rusko 2006, Ochrana príř. – západný Kaukaz	60,-
Srbsko a Čierna Hora 2005, Kapitáni lodí z Boky Kotorskej	110,-
Thajsko 2003, 10. výročie diplomatických vzťahov s Juhoafrickou rep. (Slony) (2)	20,-
Tuva 1995, Pravek (7 + H)	90,-
Ukrajina 2006, Kone v športe (4)	45,-
USA 1994, 25. výr. výstupu na Mesiac, 2477	20,-
Uzbekistan 1996, Gazela subgutturosa, H 1	50,-
Uzbekistan 1997, Leopard, 145-48 + BI 17	99,-
ZSSR 1990, Praveká fauna, 6116-20	15,-

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety

Benin 2003, Svet dinosaurov, PL (6) + H 35,-
Filipíny 1985, Kone (6) 20,-

Kongo 2005, Kačky a divé mačky, BI (6) + 2H 38,-
Kórea 1974, Leitadlá – rôzne (5) 15,-
Kórea 1975, Kvetý ovocných stromov (5) 15,-
Kórea 1976, Dieselová lokomotíva, H 15,-

Kórea 1976, LOH Montreal, PL(7) 25,-
Kórea 1976, LOH Montreal – víťazi, PL 7+K 20,-
Korea 1977, Podmorský svet ulitníkov, PL (5)+k 25,-
Kórea 1978, LOH Moskva, PL(7) 25,-
Kórea 1978, MS vo futbale Argentína, PL (4)+H 22,-
Kórea 1978, História MS vo futbale 1930-1978, PL(12)+H 46,-
Kórea 1978, Poštová história, PL (8) 15,-
Kórea 1978, Letecká doprava, PL (8)+H 35,-
Kórea 1979, MS v stolnom tenise, PL(6) 18,-
Kórea 1979, 35. MS v stolnom tenise, H 15,-
Kórea 1979, ZOH Lake Placid, 2H 20,-
Kórea 1979, LOH Moskva, H 15,-
Kórea 1980, LOH Moskva, PL(8) 25,-
Kórea 1980, 100 r. elektrifikácie železníc, PL (2) 35,-
Kórea 1980, MS vo futbale 1978-82, PL(4)+H 22,-
Kórea 1980, História letectva, H 15,-
Kórea 1981, MS vo futbale ESPAÑA 82, PL 4 35,-
Kórea 1982, MS vo futbale ESPAÑA 82, H 20,-
Kórea 1982, Chránená fauna – tiger, PL(3) 18,-
Kórea 1983, LOH Los Angeles, PL (5)+k +H 45,-
Kórea 1983, Umenie - S. Lochner, H 15,-
Kórea 1983, Mačky I, PL 6 10,-
Kórea 1983, Mačky II, PL 6 10,-
Kórea 1983, Mačky III, PL 6 10,-

Kórea 1984, Nákl. námorné lode, H 15,-
Kórea 1985, MS vo futbale Mexiko 86 - Aztécky štadión, H 15,-
Kórea 1989, ZOH Sapporo – Innsbruck, (9)+k 25,-
Kórea 1990, Kraby (3) 10,-
Kórea 1990, Páv, (2 + H) 20,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4) 18,-
Kórea 2004, Hus WWF, (4x 4 blok) 80,-
Kuba 1989, História Lat. Ameriky – Salvador (20) 40,-
Kuba 2003, Kubánsky krokodíl WWF, (4) 14,-
Kuba 2003, Ostrovné vtáky, (4) 15,-
Paraguay 1976, Dobývanie kozmu, družice, výstup na mesiac, (8) 25,-
Paraguay 1976, Plachetnice, (8) 25,-
Paraguay 1976, Domáce zvieratá, (8) 25,-
Paraguay 1976, 200 r. USA, dobývanie západu, (8) 25,-
Paraguay 1977, História letectva, (8) 25,-
Paraguay 1979, Vývoj letectva, (9) 29,-
Paraguay 1979, Formuly 1, (9) 29,-
Paraguay 1979, 100 r. elektrifikácie železníc vývoj el. lokomotív, (9) 29,-
Paraguay 1979, Obrazy A. Dürera, Rok dieťaťa, (9) 29,-
Paraguay 1979, Mačiatka, Rok dieťaťa, (7) 24,-
Paraguay 1980, Vojenské lietadlá, 75. výročie OAC, Zeppelin (9) 29,-
Paraguay 1981, Svadba Charles a Diana, (7) 24,-
Paraguay 1982, Monoposty F1, (7) 24,-
Paraguay 1982, Skauti a príroda (fauna), (10) 30,-
Paraguay 1983, Lietadlové lode rôznych štátov (7) 24,-
Paraguay 1983, Historické automobily, (10) 35,-
Paraguay 1983, Vtáky, (7) 24,-
Paraguay 1983, 200 r. leteckej dopravy, 7 24,-
Paraguay 1983, Rôzne plemená psov, 7 24,-
Paraguay 1984, Miestna fauna, 7 24,-
Paraguay 1984, Parné lokomotívy, (7) 24,-
Paraguay 1984, Huby I, (7) 24,-
Paraguay 1985, Fauna – WWF, 7 24,-
Paraguay 1985, Rôzne druhy psov (7) 24,-
Paraguay 1986, Huby II, (7) 24,-
Paraguay 1986, História automobilizmu, (7) 24,-
Paraguay 1986, Autá na prelome storočia (7) 24,-
Paraguay 1987, 500 rokov objavenia Ameriky-II, (5) 22,-
Paraguay 1989, Mačky, (5) 22,-
Paraguay 1989, Jazdci F1 – história, (5) 22,-
Paraguay 1990, Historické poštové kočiare, (5) 22,-
Poľsko 1981, Lovná zver, (6) 18,-
R. de Côte D'Ivoire 2003, Fauna afrických planín, BI (6) + H 33,-
Rusko 1992, Tigrá rodinka (H) 15,-
ZSSR 1989, Ochrana prírody, lastovička (H) 15,-
ZSSR 1989, J. F. Cooper – Posledný Mohyán (5) 12,-

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Krúžkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.

Povrch je z hnedej plastickej fólie

Krúžkový zakladač	285 Sk
Kazeta	295 Sk
Cena za komplet	550 Sk
Názov krajiny (samolepka)	25 Sk

Katalógy použité

Michel č. 2 Karibské ostrovy 1995	690,-
Michel č. 8 Južná a juhových. Ázia	980,-
Michel - Deutschland 1995/96	220,-
Michel - Súkromné celiny 1987	300,-
Austria Netto katalóg, známky + mince 1997/98	185,-
Novotný: Mince ČSR 1918-92, ČR+SR 1999-2006	260,-
Novotný: Papierové platidlá ČSR 1918-92, ČR+SR 1993-98	160,-

Monografie čs. známok

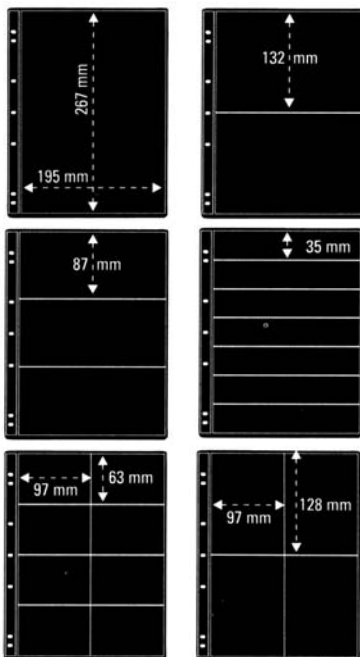
č. 5 SO 1920	350,-
Ocelotisk z plochých desek – poštovní známky a aršíky, I. diel s čiernotlačou (20 Kčs letecká L 36 – kúpele Sliač, katalóg 500 Kč)	650,-
Poštová história – zborník prednášok zo seminára v B. Bystrici sept. 2006, v slov. a maď., 90 str.	200,-

Listy do krúžkového zakladača zn. PRINZ

z čiernej plastickej fólie s rôznym počtom riadkov (1 – 7), s celošírkovými priesvitnými okienkami na vkladanie poštových známok a s delenými okienkami na zasúvanie telefónnych kariet a poštových lístkov.

Využiteľná plocha 195 x 267 mm.

Cena za 1 ks ľubovoľného vyhotovenia 26 Sk

Perové dosky

Originál Schaubek (modré, vínočervené)	
– použité, zachovalé	á 860,-
Bez nápisu Schaubek (modré, vínočervené, zelené, čierne) – nové	á 650,-

Skrutkovacie dosky

Originál Schaubek (vínočervené)	
– použité, zachovalé	á 750,-

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-
Rok 2005	44,-
Rok 2006	44,-

Zostava všetkých 10 ks katalógov len za 430,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Československo 1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Slovensko 1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami: www.zberatel.com

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Katalóg ERVO SLOVENSKO 1939-1945, 1993-2005 320,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II. - Rákocziho 1703-1711 195,-

Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-

Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780 (II.doplnené vydanie 2001) 235,-

Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67), (1766-80) 250,-

Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a Leopolda II 1790-1792 240,-

Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-

Novotný: Mince a korunovačné medaily Ferdinanda V. (1835-1848), 2006 185,-

Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916) nové vydanie r. 2006 325,-

Novotný: Mince Leopolda I. (1657-1705) 330,-

Novotný-Mouliš: Katalóg mincí ČSR 1918-92, ČR a SR 1993-2007 365,-

Novotný: Papierové platidlá ČSR 1918-92, ČR+SR 1993-2007 365,-

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO	á 5,-
- bez nápisu	á 4,-
- so štvorcovou podtlačou (len formát Pofis)	á 4,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,
16-listový 490,-
30-listový 780,-

Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,
s logom i bez loga **Slovenskej pošty** 360,-
A4, 8-listový, biele listy, bez loga 180,-

Havidky čierne, šírka 30, 32, 38, 40, 44, 52,
55, 58, 60, 70, 85, 90 mm - balíček 60,-

Havidky čierne na PL:
ležaté, veľkosť 175x116 mm - ks 15,-
stožaté, veľkosť 116x175 mm - ks 15,-

Havidky biele na PL:
ležaté, veľkosť 175x120 mm - ks 15,-
stožaté, veľkosť 120x175 mm - ks 15,-
stožaté, veľkosť 135x185 mm - ks 19,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia
listov (3 alebo 4 otvory) 365,-

Náhradné listy
12-okienkové 55x53 mm - 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm - 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm - 1 list 35,-

Zásobníky na FDC (celistvosti)

Do veľkosti 190 x 120 mm. Dosky sú z plastovej fólie, vatované. Fóliové listy (50 ks) sa plnia zhora a obsahujú čiernu papierovú vložku.
Farby: zelená, modrá, čierna a červená 390,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm 260,-
Ďalšie lupy podľa Zberatelya 9, 10/2005 alebo na www.zberatel.com

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER 1000 ks - balíček á 64,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 15,-

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-
Ročník 2005	18,-	68,-	65,-	245,-
Ročník 2006	21,-	69,-	68,-	252,-

I.časť : základné známky a háččky,

II.časť : PL, varianty kupónov a známky z háččokov

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!

Albumové listy SLOVENSKO 1939-1945

základný rad, 17 listov

BZ	135,-	Z	425,-
----	-------	---	-------

Albumové listy PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1939-1945

základný rad, 12 listov

BZ	95,-	Z	320,-
----	------	---	-------

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-
Ročník 2005	185,-	530,-
Ročník 2006	280,-	655,-

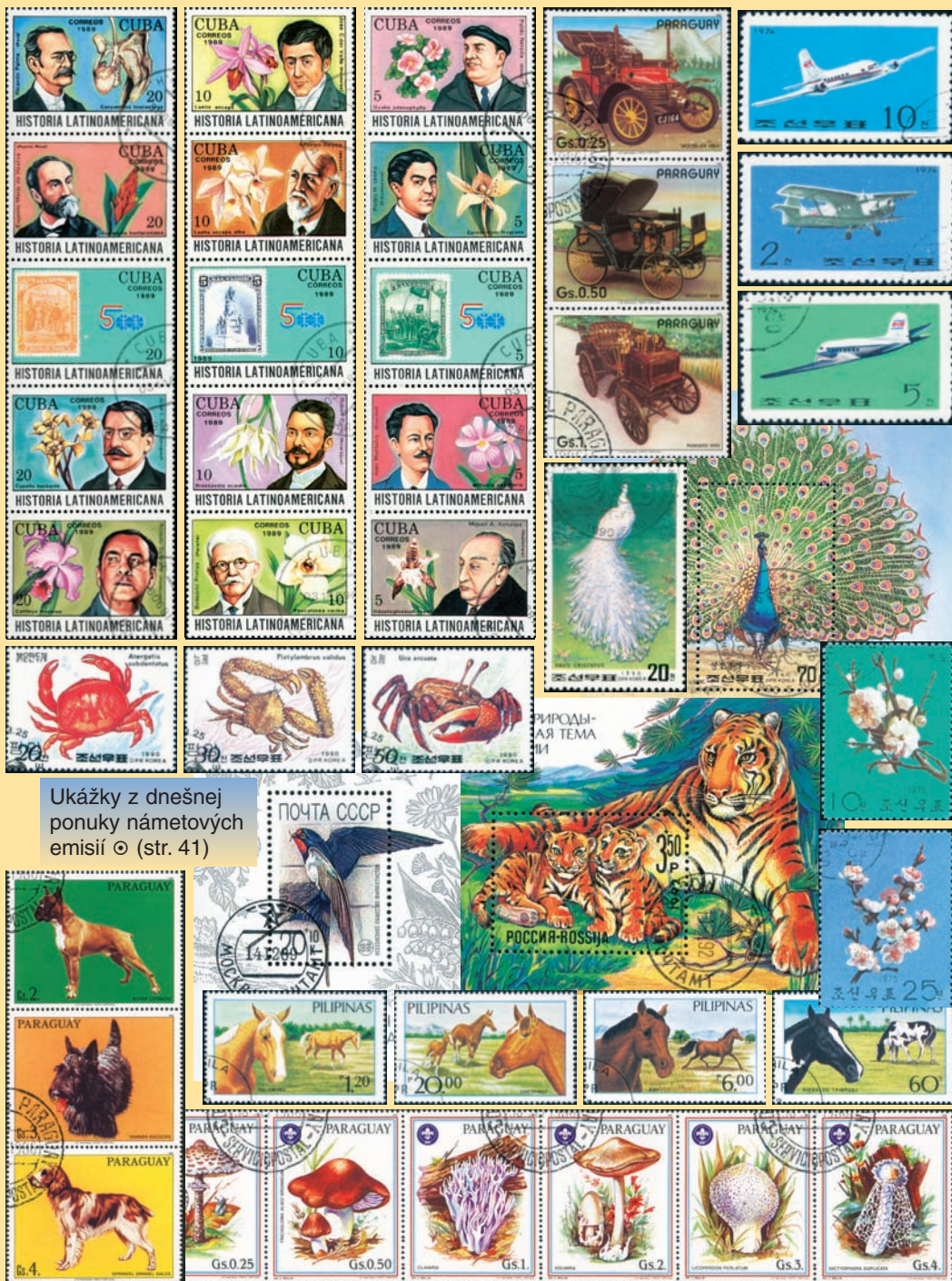
Ročník 1988, 1999 len formát Pofis, ročníky 2000 - 2004 formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Ročník	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1992 Pofis aj A4	24,-	85,-	46,-	175,-
1991 Pofis aj A4	24,-	85,-	80,-	255,-
1990 Pofis aj A4	34,-	125,-	58,-	205,-

1989 a ↓ len A4	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-
Ročník 1976	45,-	150,-	60,-	210,-
Ročník 1975	56,-	195,-	190,-	595,-
Ročník 1974	56,-	195,-	182,-	575,-
Ročník 1973	48,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1972	56,-	195,-	65,-	235,-
Ročník 1971	48,-	170,-	75,-	255,-
Ročník 1970	56,-	195,-	110,-	370,-
Ročník 1969	52,-	195,-	75,-	255,-
Ročník 1968	75,-	260,-	110,-	350,-
Ročník 1967	55,-	195,-	50,-	170,-
Ročník 1966	65,-	215,-	48,-	170,-
Ročník 1965	65,-	225,-	-	-
Ročník 1964	48,-	160,-	-	-
Ročník 1963	48,-	160,-	-	-
Ročník 1962	48,-	170,-	-	-
Ročník 1961	56,-	175,-	-	-
Ročník 1960	48,-	165,-	-	-
Ročník 1959	42,-	140,-	-	-
Ročník 1958	40,-	135,-	16,-	50,-
Ročník 1957	40,-	140,-	16,-	50,-
Ročník 1956	32,-	110,-	-	-
Ročník 1955	48,-	170,-	-	-
Ročník 1954	34,-	115,-	-	-
Ročník 1953	48,-	170,-	-	-
Ročník 1952	56,-	190,-	-	-
Ročník 1951	32,-	110,-	-	-
Ročník 1950	32,-	115,-	-	-
Ročník 1949	24,-	80,-	16,-	65,-
Ročník 1948	32,-	110,-	48,-	165,-
Ročník 1947	16,-	55,-	32,-	115,-
Ročník 1946	16,-	55,-	8,-	30,-
Ročník 1945	48,-	180,-	18,-	30,-
Let.,Nov. D, Sl	104,-	325,-	88,-	275,-

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií © (str. 41)

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str.40)

